

1 הקדוש-ברוך-הוא אומר לבני ישראל (ב'שיר השירים):
 2 **בְּאֵתִי לִגְנֵי אֶחָתִי כִּלְהָ2. וְאֵיתָא מוּבָא בְּמִדְרַשׁ רַבְהַ**
 3 **בְּמִקוּמוֹ3 על פסוק זה לִגְנֵי לִגְנֵי, מקום הייחוד שלי (היינו המקום**
 4 שבו הקדוש-ברוך-הוא מתייחד, כביכול, עם בני ישראל, כשם שבתחילת
 5 הבריאה התייחד עם האדם **שְׁעִיקָר**
 6 **שְׁכִינָה בְּתַחְתּוֹנִים הָיְתָה,**
 7 בתחילת הבריאה, עיקר התגלות
 8 והשראת השכינה בעולם הייתה בעולם
 9 הזה הגשמי שהוא העולם התחתון
 10 ביותר שבאותה שעה היה כלי ראוי
 11 להשראת השכינה **אֵלָא שְׁעַל-יְדֵי**
 12 **חֲטָא עַץ-הַדַּעַת וְהַחֲטָאִים**
 13 **שְׁלֹאֲחֵרֵיו** בשש הדורות הבאים
 14 אחרי אדם הראשון נסתלקה ועלתה
 15 **הַשְׁכִּינָה מִן הָאָרֶץ עַד לְרַקִּיעַ**
 16 **הַשְּׁבִיעִי (כְּפִי שְׁמִפְרֵשׁ**
 17 **בְּמִדְרַשׁ וּמִפְרֵשׁ מַה הָיוּ הַחֲטָאִים**
 18 שגרמו לסילוק השכינה מהארץ לרקיע.
 19 מהרקיע הראשון לשני וכן הלאה עד
 20 הרקיע השביעי), **וְאֶחָר-כֶּף עַל-**
 21 **יְדֵי עֲבוֹדַת הַצְּדִיקִים** שהיו
 22 בדורות הבאים, החל מאברהם אבינו
 23 שהוריד את השכינה מהרקיע השביעי
 24 לשישי הורידו **וְהִמְשִׁיכוּ אֶת**
 25 **הַשְׁכִּינָה מִלְּמַעְלָה** מהרקיע
 26 השביעי לַמְּטָה לרקיע השישי וכן
 27 הלאה, **עַד שְׁבָא מִשָּׁה שְׁהוּא**
 28 **הַשְּׁבִיעִי** מאברהם אבינו (יצחק,
 29 יעקב, לוי, קהת, עמרם משה), **וְכָל**
 30 **הַשְּׁבִיעִין חִבְיָיִן4,** ולמעשה של
 31 משה יש חביבות מיוחדת כי הוא
 32 השלים את המשכת וירידת השכינה
 33 לַמְּטָה **וְהוֹרִידָה מְרַקִּיעַ הָרֵאשׁוֹן לַמְּטָה בְּאָרֶץ, שְׁזוּהִי הַשְּׂרָאָת**
 34 והתגלות השכינה לַמְּטָה בארץ תְּכֵלֵת המטרה הסופית והעיקרית של **כָּל**
 35 **הַהִמְשָׁכוֹת. וְעַקֵּר גְּלוֹי הַשְּׁכִינָה** לַמְּטָה זהו שנפעל על ידי
 36 משה רבינו הָיָה **בְּמִשְׁכַּן וּמִקְדָּשׁ, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב5** בתורה בציווי על

מלאכת המשכן וְעָשׂוּ בני ישראל לִי לקדוש-ברוך-הוא בית שיהיה **מִקְדָּשׁ**
 ובו תהיה השראת והתגלות השכינה **וְשְׁכַנְתִּי בְּתוֹכְכֶם, הַיְנו,** ומכך שלא
 נאמר "ושכנתי בתוכו" (במקדש) אלא "ושכנתי בתוכם" (בתוך בני ישראל
 העושים את המקדש) למדו חכמינו ז"ל **שְׁעַל-יְדֵי הַמִּקְדָּשׁ נַעֲשָׂה**
 "וְשְׁכַנְתִּי" גילוי והשראת השכינה
גַּם בְּתוֹךְ כָּל אֶחָד וְאֶחָד6 מבני
 ישראל - **עַל-יְדֵי עֲבוֹדַת**
 הַצְּדִיקִים העובדים את ה' בעולם
 הזה, **כְּפִי שְׁמִפְרֵשׁ בְּעַל**
 הַהֲלוּלָא הרבי הרי"צ שנסתלק
 ביו"ד שבט (בשנת תשי"י) **בְּאֶרְוֶכָה**
בְּמֵאֲמָר שֶׁל יוֹם הַהֲלוּלָא7
 באותן שנים הרבי הרי"צ היה נוהג
 למסור לפרסום מעת לעת מאמר
 חסידות בכתב, ולקראת הימים יו"ד
 י"ג שבט תשי"י מסר את המאמר
 דיבור-המתחיל 'באתי לגני אחותי כלה
 – המאמר נועד לפרסום ליום
 הירצייט של אמרוזקנתו הרבנית
 רבקה (נסתלקה ביו"ד שבט תרע"ד)
 ושל אמו הרבנית שטעונוא-שרה
 (נסתלקה ביי"ג שבת תש"ב) ולאחר
 פרסום המאמר לקראת ימים אלה,
 הרבי הרי"צ עצמו נסתלק ביו"ד שבט
 תשי"י, והתברר למפרע שהמאמר נמסר
 ליום הסתלקותו (וביו"ד שבט מידי
 שנה, החל משנת תשי"א, הרבי נהג
 לומר מאמר חסידות בדיבור-המתחיל
 (זה) **מֵאֲמָר הַזֶּה8 כְּדֵי אֲתַפְּיָא**
סְטָרָא-אֲחָרָא כאשר הצד האחר,
 הצד הנגדי לצד הקדושה, נכפה ונכנע
 (וְאֵתְהַפְּכָא סְטָרָא-אֲחָרָא ולא
 זו בלבד שה'סטרא אחרא' נכנעת אלא היא מתהפכת מרע לטוב) **אֲסִתְלַק**
יְקָרָא דְקוּדְשָׁא-בְּרִיךְ-הוּא כְּפוּלְהוּ עֲלֵמִין, מסתלק ומתעלה
 כבודו של הקדוש-ברוך-הוא בכל העולמות **שְׁעַל-יְדֵי הַעֲבוֹדָה**
 ד'אתפפיא' כפיית הרע ו'אתהפכא' הפיכתו מרע לטוב **נְמִשָּׁךְ**

בס"ד. מוצאי ש"ק פרשת בשלח, יו"ד שבט, ה'תשי"ז
(הנחה בלתי מוגה)

(1) מאמר זה מיוסד בעיקרו על פרק השביעי* מהמשך באתי לגני ה'ש"ת. (2) שה"ש ה, א. (3) שהש"ר עה"פ. (4) ויק"ר פכ"ט, יא. (5) תרומה כה, ת. (6) הובא בשם רז"ל בלקו"ת ר"פ נשא כ, סע"ב. ובכ"מ. וראה ראשית חכמה שער האהבה פ"ו קרוב לתחילתו (ד"ה ושני פסוקים). אלשיך עה"פ תרומה שם ("שמעתי לומדים"). של"ה סט, א. רא, א. חלק תושב"כ תרומה שכה, ב. שכו, ב. וראה לקו"ש חכ"ו ע' 173 הערה 45. (7) ד"ה באתי לגני ה'ש"ת פרק א. (8) בתניא פכ"ז (לד, א) ובלקו"ת ר"פ פקודי מציינן לזהר ח"ב קכח, ב (ובלקו"ת שם מציינן גם לזהר שם סז, ב. וראה גם שם קפד, א). וראה גם תו"א ויקהל פט, ד. לקו"ת חוקת סה, ג.

(* הפרק השייך לשנה זו - ראה לעיל ע' V. וש"נ.)

באתי לגני אחותי כלה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 ומתגלה יקרא דקודש-א-בריך-הוא כבודו של הקדוש-ברוך-הוא
 2 (גלוי אור אלוקי נעלה בדרגה כוז) שהוא בכולהו עלמין המאיר
 3 בכל העולמות, העליונים והתחתונים, בשנה באותה מידה של התגלות,
 4 הינו, אור שלמעלה מעולמות ולא אור שמתלבש בתוך העולמות
 5 ומאיר בכל עולם לפי ערכו וענינו,
 6 למעלה גם מאור ה'סובב כל
 7 עלמין' האור האלוקי הבלתי מוגבל
 8 שלמעלה מהתלבשות בעולמות
 9 ונבנראים באופן פנימי, והוא כמו
 10 'מקף' 'סובב' מעליהם, וכיוון שאינו
 11 מאיר ומתלבש בכל נברא לפי ענינו
 12 ולפי ערכו הרי הוא מאיר לכולם
 13 בשוה (כפי ששיך האור ה'סובב'
 14 לעולמות בבחינת 'סובב' על-
 15 כל-פנים⁹), ואילו כאן מדובר על
 16 אור יותר נעלה מאור ה'סובב', ובעוד
 17 שלאור ה'סובב' יש שייכות מסוימת
 18 לעולמות, אור זה הוא למעלה
 19 מעולמות לגמרי שזוהי המשכת
 20 עקר שכינה ולא רק הארה מועטת
 21 מהשכינה, ועד הארה והתגלות של
 22 השכינה למטה בארץ באופן נעלה
 23 יותר ממנו שהיתה ההמשכה
 24 בתחלת הבריאה לפני הסלקות
 25 השכינה מהארץ לרקיעים בגלל
 26 החטאים, כמבואר לעיל.
 27 וזהו¹⁰ האמור לעיל אודות התגלות
 28 והשראת השכינה למטה גם-כן
 29 ענין עבודת הקרבנות שהיתה
 30 במשכן ומקדש, שזוהי
 31 ההעלאה ההתעלות והתקבוצות
 32 למטה מצד הנבירים התחתונים
 33 למעלה לאלוקות שפועלת
 34 ההמשכה של האור האלוקי
 35 ד'ריח נחת" שנפעלת על ידי
 36 הקרבת הקרבנות הנמשכת ויורדת
 37 למעלה מהאלוקות למטה
 38 לעולם הזה והנבירים התחתונים.
 39 וממשיך ומבאר הרבי הרי"צ
 40 בעל ההילולא של יו"ד שבט
 41 במאמר¹¹ הנזכר (באתי לגני תש"י) שזוהו מה שנגמר במשכן וזהו מה שנגמר
- 1 ואתהפכא נמשך יקרא דקודש-א-בריך-הוא
 2 (גלוי אור) שהוא בכולהו עלמין בשנה, הינו,
 3 אור שלמעלה מעולמות, למעלה גם מאור
 4 ה'סובב כל עלמין' (כפי ששיך לעולמות
 5 בבחינת 'סובב' על-כל-פנים⁹), שזוהי המשכת
 6 עקר שכינה, ועד באופן נעלה יותר ממנו
 7 שהיתה ההמשכה בתחלת הבריאה. וזהו¹⁰ גם-
 8 כן ענין עבודת הקרבנות שהיתה במשכן
 9 ומקדש, שזוהי ההעלאה למטה למעלה
 10 שפועלת ההמשכה ד'ריח נחת" למעלה
 11 למטה.
 12 וממשיך ומבאר במאמר¹¹ שזוהו מה שנגמר
 13 במשכן (שעליו נאמר⁵ ועשו לי
 14 מקדש) ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים
 15 עומדים¹², ד'שטה' פירוש 'נטיה'¹³, כמו
 16 שכתוב¹⁴ שטו העם, והינו הנטיה מדרך המלך
 17 מלכו של עולם, שהוא מצד הרוח שטות
 18 שנגנסה בהם, כמאמר¹⁵ אין אדם עובר
 19 אלא-אם-כן נכנסה בו רוח שטות, והעבודה
 20 היא להפוך את ה'שטות דלעומת-זה' על-ידי
 21 'שטות ("שטים") דקדושה', שזוהי העבודה
 22 שעל-ידיה נעשה המשכת "עיקר שכינה"
 23 בתחתונים.
 24 ומוסיף לבאר¹⁶, שפנה מדויק גם שם עצי
 25 שטים עומדים" עשו קרשים דוקא.
 26 דהנה, תיבת 'ק'רש' מורכבת משלש אותיות ק'
 27 ר' ש', ואיתא בזהר¹⁷ דאות ש' היא מסטרא
 28 דקשוט, מה-שאין-כן אותיות ק' ור' הן מסטרא
 29 דלעומת-זה'. ומבאר במאמר, שלנגד אות ר'
 30 וזהו מה שנגמר במשכן וזהו מה שנגמר
- ביאור בדרך אפשר
 42 (שעליו לגבי מלאכת עשיית המשכן נאמר⁵ הציור ועשו לי מקדש
 43 המתיחס (גם) להשראת השכינה בעולם, כמבואר לעיל) ועשית את
 44 הקרשים למשכן עצי שטים עומדים¹², ד'שטה' פירוש
 45 'נטיה'¹³, כמו שכתוב¹⁴ שטו העם היינו שהיו בתנועה ובנטייה
 46 לכיוון מסויים, והינו כאשר הנטייה
 47 היא לכיוון לא רצוי, אזי 'שיטה'
 48 משמעה הנטייה מדרך המלך
 49 הקדוש-ברוך-הוא מלכו של
 50 עולם, שהוא העבירה על רצון ה'
 51 מצד הרוח שטות שנגנסה
 52 בהם, כמאמר¹⁵ חכמינו ז"ל
 53 בגמרא (לגבי אשה סוטה שנאמר בה
 54 'כי תשטה') אין אדם עובר
 55 עברה אלא-אם-כן נכנסה בו
 56 רוח שטות, והעבודה הרוחנית
 57 של האדם היא להפוך את
 58 ה'שטות דלעומת-זה' השטות'
 59 של היפך הקדושה, 'שטות' במובן של
 60 למטה מטעם ודעת (על-ידי
 61 'שטות ("שטים") דקדושה',
 62 'שטות' במובן של למעלה מטעם
 63 ודעת שזוהי הפיכת ה'שטות' של
 64 היפך הקדושה ל'שטות דקדושה'
 65 העבודה שעל-ידיה נעשה
 66 המשכת והתגלות עיקר שכינה
 67 האלוקות שלמעלה מעולמות
 68 בתחתונים בעולם הזה התחתון.
 69 ומוסיף הרבי הרי"צ במאמר הנזכר
 70 לבאר¹⁶, שפנה לפי האמור
 71 שהעבודה היא להפוך את ה'שטות' של
 72 'לעומת זה' ל'שטות דקדושה' מדויק
 73 גם שם "עצי שטים עומדים"
 74 עשו במשכן קרשים דוקא כפי
 75 שממשיך ומבאר. דהנה, תיבת
 76 'קרש' מורכבת משלש
 77 אותיות ק' ר' ש', ואיתא מובא
 78 בזהר¹⁷ דאות ש' היא
 79 מסטרא דקשוט מצד האמת, צד
 80 הקדושה, מה-שאין-כן אותיות
 81 ק' ור' הן מסטרא דלעומת-
 82 זהו מה שנגמר במשכן וזהו מה שנגמר

(9) ראה תו"א מגילת אסתר צח, ב. סה"מ עטר"ת ע' שעא. תרפ"ט ע' 40. תרצ"ז ע' 192. ובכ"מ. 10) ד"ה באתי לגני ה'שי"ת (פרק ב. 11) פרק ג. 12) תרומה כו, טו. 13) ראה המשך וככה תרל"ז פט"ל ואילך (סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תעב ואילך). קונטרס ומעין ממאמר א פרק א. 14) בהעלותך יא, ח. 15) סוטה ג, א. 16) בהמאמר - פרק ו. 17) ח"א בהקדמה ב, ב.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

42 זו שנמצאת מצידה של האות דל"ת אך לא קיימת באות רי"ש, נעשה האדם
 43 העובר את ה' פלי ראוי לקבל כל הענינים הנמשכים ומתגלים
 44 מלמעלה, כמבאר בארוכה במאמר דיום ההולוא²¹ דיבור -
 45 המתחיל 'באתי לגני' תשי"ז והמשכו²² דיבור המתחיל 'היושבת בגנים'

46 שבא כהמשך אליו - בפעיפים

47 הקודמים סעיפים א.ו.

48 (ב) וממשיך במאמר בפעיף

49 הקדש²³, סעיף ז (בהתאם למנהגו

50 של הרבי לעסוק במאמר 'באתי לגני'

51 בכל שנה בסעיף חדש, בשנת תשי"א

52 - המאמר מיוסד בעיקר על סעיף א

53 ב'המשך', בשנת תשי"ב - על סעיף ב

54 וכן הלאה, ובשנה זו, שנת תשי"ז, על

55 סעיף ז) 'שהיו"ד שבאות ד'

56 'שהיא מאחוריו, עם 'שהיא

57 'אות זעירא' מכל האותיות

58 למרות שהאות יו"ד היא האות הקטנה

59 ביותר ('שהוא הקטנות ענין

60 הבטול, אועירת גרמה

61 שמקטינה עצמה, פנזכר לעיל),

62 בכל זאת הנה היא האות יו"ד

63 ראש לכל האותיות, דכל אות

64 מאותיות האלף בית' כולן הרי

65 תחלתה אות יו"ד וצורתה של כל

66 אחת מהאותיות היא המשך של האות

67 יו"ד, והוא התוכן הפנימי של הענין

68 מה שפיו"ד נברא העולם

69 הבא²⁴ כדרשת חכמינו ז"ל בגמרא,

70 על הפסוק "בטחו בה' עדי עד, כי ביה

71 ה' צור עולמים": "... אלו שני עולמות

72 שברא הקדוש-ברוך-הוא, אחד בה'

73 ואחד ב'י' ואיני יודע אם העולם הבא

74 ב'י' והעולם הזה בה', אם העולם הזה

75 ב'י' והעולם הבא בה', כשהוא אומר

76 'אלה תולדות השמים והארץ בהבראם,

77 אל תקרי בהבראם אלא בה' בראם, הוי

78 אומר העולם הזה בה' והעולם הבא

79 ב"י", וכפי שממשיך ומבאר.

80 וכללות הבאור בזה, ביאור הענין באופן כללי, דהנה לעיל

81 במאמר נתבאר ענין המשמעות הפנימית של אות היו"ד, אועירת

82 גרמה, שמקטינה את עצמה 'שהוא הבטול של המציאות העצמית של

1 ר' 'שהיא מ'סטרא דלעומת-זה', ישנה אות ד' 'שהיא
 2 מ'סטרא דקדושה', דאף שלכאורה התוכן והפירוש
 3 דדל"ת ורי"ש של שתייהן הוא מלשון דלות ורשות, ענין
 4 העניות, הינו, ששתייהן גם דל"ת (שהיא מצד הקדושה) וגם רי"ש (שהיא

5 מצד הילעומת זה) מרמזות על

6 עוני ואם כן לכאורה התוכן של שתי

7 האותיות שווה, מפל-מקום הרי

8 הן שונות זו מזו לגמרי¹⁸,

9 עד פדי כף שבאשר יחליף

10 דל"ת ברי"ש הרי זה מחריב

11 עולמות¹⁹ כמבואר במדרש כיצד

12 החלפת דל"ת בר"ש גורמת החרבת

13 עולמות (כמוכן הרוחני): בפסוק

14 "שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד"

15 נאמר "אחד" בדל"ת, והמחליף את

16 הדל"ת ברי"ש ועושה מ"אחד" "אחר",

17 הרי זה מחריב עולמות, וכן בפסוק

18 "לא שתחווה לאל אחר", המחליף את

19 הרי"ש לדל"ת והופך את ה"אחר"

20 ל"אחד", הרי זה מחריב עולמות.

21 ומוסיף לבאר גם ההפרש בין

22 תמונת הצורה של אות ד'

23 לתמונת הצורה של אות ר',

24 שבאות ד' שמ'סטרא

25 דקדושה', נתוסף יו"ד

26 מאחוריו מצידה הימני שאינו

27 נקודה שאינה קיימת באות ר'.

28 דאות י' היא נקודה קטנה

29 שענינה כלשון הווה אועירת

30 גרמה²⁰, הקטינה את עצמה, ותוכן

31 הענין בעבודת ה' הוא שאין לו

32 לאדם תפיסת מקום של חשיבות

33 בעיני עצמו, ענין הבטול של

34 המציאות האישית, שעל-ידי-זה

35 כאשר האדם הוא בענוה ושפלות

36 ובביטול נעשה פלי ראוי לקבלה

37 ולקליטה של עניני קדושה ואלוקות,

38 וכמשל התלמיד היושב לפני רבו

39 כאשר התלמיד מתבטל כנדרש כלפי הרב

40 ולקלוט את השפעת הרב, וכן הוא בכללות סטרא דקדושה,

41 בצד הקדושה בכלל שדוקא על-ידי הבטול, נקודת היו"ד כמו

1 'שהיא מ'סטרא דלעומת-זה', ישנה אות ד'

2 'שהיא מ'סטרא דקדושה', דאף שלכאורה התוכן

3 והפירוש דדל"ת ורי"ש הוא מלשון דלות

4 ורשות, הינו, ששתייהן מרמזות על עוני, מכל-

5 מקום הרי הן שונות זו מזו לגמרי¹⁸, עד פדי

6 כף שבאשר יחליף דל"ת ברי"ש הרי זה מחריב

7 עולמות¹⁹. ומוסיף לבאר גם ההפרש בין תמונת

8 אות ד' לתמונת אות ר', שבאות ד' שמ'סטרא

9 דקדושה', נתוסף יו"ד מאחוריו שאינו באות ר'.

10 דאות י' היא נקודה שענינה אועירת גרמה²⁰,

11 שאין לו תפיסת מקום בעיני עצמו, ענין הבטול,

12 שעל-ידי-זה נעשה פלי לקבלה, וכמשל

13 התלמיד שדוקא על-ידי בטולו פדכעי נעשה

14 פלי לקבל השפעת הרב, וכן הוא בכללות סטרא

15 דקדושה, שדוקא על-ידי הבטול, נקודת היו"ד,

16 נעשה פלי לקבל כל הענינים מלמעלה, כמבאר

17 בארוכה במאמר דיום ההולוא²¹ והמשכו²² -

18 בפעיפים הקודמים.

19 (ב) וממשיך במאמר בפעיף הקדש²³, שהיו"ד

20 שבאות ד' 'שהיא מאחוריו, עם

21 'שהיא אות זעירא' מכל האותיות ('שהוא ענין

22 הבטול, אועירת גרמה, פנזכר לעיל), הנה היא

23 ראש לכל האותיות, דכל אות הרי תחלתה אות

24 יו"ד, והוא מה שפיו"ד נברא העולם הבא²⁴.

25 וכללות הבאור בזה, דהנה לעיל במאמר

26 נתבאר ענין היו"ד, אועירת גרמה,

27 'שהוא הבטול של המקבל והתלמיד, שעל-ידי

(18) ראה פרס שער האותיות (שער כז) פרק כג. הובא בתו"א מגילת אסתר קיח, א. אוה"ת לך פח, א. 19) ויק"ר פי"ט, ב. 20) זח"א, כ. א. 21) ד"ה באתי לגני ה'ש"ת. 22) ד"ה היושבת בגנים ה'ש"ת. 23) סעיף ז. וראה לעיל הערה 1 ובשוה"ג. 24) מנחות כט, ב.

באתי לגני אחותי כלה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 המִקְבֵּל את ההשפעה וְהַתְּלִמִּיד, שְׁעַל-יָדוֹ באמצעות הביטול
 2 נַעֲשֶׂה האדם העובד את ה' כְּלִי לְקַבֵּל כָּל הַהִשְׁפָּעוֹת וְהַמְשָׁכוֹת
 3 היורדות ומתגלות מִלְמַעְלָה. וְכֵן בְּסֵפֶר ז של המאמר מוֹסִיף הרבי
 4 הַרִי"צ לְבָאֵר עֲנִין נַעֲלָה יוֹתֵר בְּאוֹת יו"ד - כְּמוֹ שֶׁהוּא מַצַּד
 5 הַמְשָׁפִיעַ המגלה ומוריד את השפע (הרב במשל, והאלוקות בנמשל).
 6 הֵינּוּ, שְׁגָם אוֹפֵן הַמְשַׁכֵּת 1
 7 הַהִשְׁפָּעָה מִהֶרֶב אל התלמיד 2
 8 שְׂיֻכָּל לְהִשְׁפִיעַ לְמִטָּה אֶל 3
 9 הַמְּקַבֵּל, למרות שבין הרב לתלמיד 4
 10 יש ריחוק הערך וגם מצד הרב יש 5
 11 קושי, כביכול, לרדת אל התלמיד 6
 12 ולהשפיע לו, מְרוֹמְזוֹ בְּאוֹת יו"ד, 7
 13 שְׁזָהוּ מַה שֶׁהַיּו"ד הִיא רֹאשׁ לְכָל הָאוֹתִיּוֹת, 8
 14 לְכָל הָאוֹתִיּוֹת, כאמור שתחילת 9
 15 הכתיבה והצורה של כל אות היא 10
 16 ביו"ד קטנה, הֵינּוּ, שְׁפָל 11
 17 הַהִמְשָׁכוֹת וְהַהִשְׁפָּעוֹת לְמִטָּה 12
 18 שֶׁהֵן עַל-יָדֵי אוֹתִיּוֹת, כשם 13
 19 שהאדם מבטא ומגלה את פנימיותו 20
 21 (השכל והרגש שלו) אל הזולת 22
 22 באמצעות מילים, כך, כביכול, 23
 23 ההשפעה וההמשכה מלמעלה למטה 24
 24 היא באמצעות 'אותיות' שְׁהַרִי 25
 25 אוֹתִיּוֹת הֵם מְלִשׁוֹן "אֶתָּא 26
 26 בְּקֶרֶב"²⁵, מילולית: הבוקר בא, ולפי 27
 27 הפירוש הפנימי, הכוונה היא ש'אתא', 28
 28 האותיות הן המביאות את ה'בוקר', 29
 29 עניין האור והגילוי שְׁמוֹרָה עַל 30
 30 קְלוּת הַהִמְשָׁכָה וְהַהִשְׁפָּעָה 31
 31 לְמִטָּה, הִנֵּה הַהִתְחַלָּה בְּזֶה 32
 32 התחלת עניין האותיות המגלות את 33
 33 האור ומורידות את ההשפעה הִיא 34
 34 מִנְקֻדַּת הַיּו"ד (שֶׁהִיא רֹאשׁ 35
 35 לְכָל הָאוֹתִיּוֹת). וּמוֹסִיף 36
 36 לְבָאֵר בְּנוֹגַע לְעֲנִינּוּ, שְׁזָהוּ 37
 37 עֲנִין שְׁבִי"ד נִכְרָא הָעוֹלָם 38
 38 הַבָּא, כפי שממשיך ומבאר.
 39 וְהַעֲנִין בְּזֶה, שְׁפָלּוֹת עֲנִין 40
 40 התוכן הכללי של אות הַיּו"ד,
 41 אֲזַעֲרִית גְּרָמָה, ההקטנה וההתבטלות העצמית שֶׁהוּא עֲנִין הַבְּטוּל

42 בְּתַכְלִית מצד התלמיד המקבל את השפע - עֲנִינּוּ המקביל לוֹ אֶצֶל
 43 הַמְשָׁפִיעַ הרב המגלה את השפע (ובנמשל - ירדת והתגלות האור האלוקי
 44 מלמעלה למטה) הוּא צְמֻצוּם של האור והגילוי וְעַד לְסִלּוֹק של
 45 הַהֲרָה לְגַמְרִי, העלם מוחלט, מהצמצום והסילוק המוחלט של
 46 ההשפעה (כשלאחר מכן יורדת ומתגלית השפעה מצומצמת, בהתאם
 47 ליכולת הקליטה של התלמיד, ובנמשל - העולמות התחתונים) אֶפְשָׁר יכולה
 48 לְהִיֵּת הַהִשְׁפָּעָה וְהַהִמְשָׁכָה לְמִטָּה.
 49 וּכְפִירוֹשׁ הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹבָא עַל
 50 הַפְּסוּק²⁶ וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי אור (דְּלִכְאוּרָה אֵינּוּ מוֹכֵן
 51 מְהִי הַשִּׁיכּוֹת דְּשֵׁם אֱלֹקִים) שְׁעִינּוּ מִידַת הַדִּין וְהַצְמֻצוּם לְאוֹר,
 52 שְׁעִינּוּ של האור שנברא בששת ימי בראשית הוא אור וגלוי,
 53 הַמְשָׁכָה וְהַשְׁפָּעָה, ולמה אם כן בריאת האור היתה על-ידי "ויאמר
 54 אלקים? ומפרש הבעל-שם-טוב), "ויאמר השם-יתברך מִכַּחַת
 55 מִדַּת אֱלֹקִים שֶׁהוּא מִדַּת גְּבוּרָה הַמְצַמֵּצִים הָאוֹר,
 56 מִחַמַּת זֶה מִכּוּחַ הַעֹבֵדָה שְׁבִרִיַּת האור הייתה משם אלקים שעניינו
 57 צְמֻצוּם "יְהִי אֹר" הַמְתַּקֵּינִם שְׂיֻכָּל הָעוֹלָם לְסוּבְלוֹ" ואם
 58 האור היה נברא משם הוי', מִידַת הַחֶסֶד וְהַגִּילּוּי, הגילוי היה בלתי מוגבל
 59 והעולם לא היה יכול להכיל אותו. וְהֶרֶב הַמְגִיד²⁷ מִמְצוּרֵי־שֵׁם, תלמידו
 60 ומלא-מקומו של הבעל-שם-טוב מוֹסִיף בְּאוֹר בְּסִיּוּם הַפְּסוּק
 61 "וַיְהִי-אוֹר", דְּ"אָמְרוּ רַז"ל²⁷ כָּל מְקוֹם שְׁנֶאֱמַר "וַיְהִי",
 62 הוּא לְשׁוֹן צַעַר, וְזֶה שְׁכָתוּב וַיְהִי-אוֹר, למרות שלכאורה בריאת
 63 האור איננה דבר מצער אלא להיפך, וְצִוְּהָ לֹאמַר מִכַּחַת הַצְמֻצוּם
 64 שֶׁהוּא נְרָאָה כְּמוֹ צַעַר לְעוֹלָם כּו', אֲדַרְבָּה מִמֶּנּוּ נַעֲשֶׂה

א. כתר שם טוב ח"ב בסופו (סימן רמז). ב. אור תורה עה"פ (סוף סימן ב).

(25) לשון הכתוב - ישע"י כא, יב. ראה תו"א מקץ מב, ב. לקו"ת במדבר יא, ג. שה"ש לג, ג. ובכ"מ. 26) בראשית א, ג. (27) מגילה יו"ד, ב.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

42 "בְּרֵאשִׁית (בְּרֵא אֱלֹקִים)", שֶׁהוּא שם 'אלקים' עֲנִין הַצְּמִצּוּם
43 (וההסתר של האלקות) בְּשִׁבְלֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּקְרָאוּ "רֵאשִׁית",
44 שֶׁיִּשְׂרָאֵל הֵם בְּנֵי שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב³¹
45 בְּנִים אַתֶּם לַהוֹי' אֱלֹקֵיכֶם, וּבְשִׁבְלֵם לְטוֹבַתְם וּלְמַעַנְם מִצְּמִצּוּם
46 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת עֲצֻמוֹ

47 ובורא עולם מוגבל. וּמִסִּים הֵרֵב
48 הַמְּגִיד שֶׁ"צְמִצּוּם נִקְרָא
49 חֻקָּה, כִּי הַחֻקָּה הוּא הָאֵין
50 הַלֵּא מוֹשֵׁג, עַל-דֶּרֶךְ הַכְּתוּב
51 וְהַחֻקָּה³² מֵאֵין תִּמְצָא".

52 וְזֶהוּ עֲנִין הַ"אֵין" וְהַעֲדָה הַהִשְׁגָּה
53 עֲנִין נְקוּדַת הַיּו"ד אֶצֶל
54 הַמְּשֻׁפָּע (בְּדוּגְמַת נְקוּדַת
55 הַיּו"ד שֶׁאֶצֶל הַמְּקַבֵּל,
56 הַבְּטוּל דְּאֲזַעֲרִית גְּרָמָה שֶׁעַל-

57 יַד־זֶה נַעֲשֶׂה כְּלִי מוֹכֵן
58 וּמוֹכֶשֶׁר לְקַבֵּל אֶת כָּל
59 הָעֲנִינִים שֶׁל הֵרֵב וְהַמְּשֻׁפָּע
60 כְּמִבּוֹר (לעיל), שֶׁכְּדִי שִׁיְהִיָּה

61 הָאוֹר הַמְּתַגַּלֵּה אֶל הַתְּלִמִּיד, הַמְּקַבֵּל
62 אוֹר הַמְּחַקִּים וְנִקְלֵט, הַיְנִנּוּ,
63 שִׁיְהִיָּה מְקוּם לְמִצִּיאוֹת שֶׁל
64 עוֹלָם מוֹגְבֵל, וְהַמִּצִּיאוֹת תּוֹכֵל
65 לְקַבֵּל הָאוֹר וְלֹא תִּתְבַטֵּל לְגַמְרֵי

66 מְרֻב הַגִּילּוּי, הֵרִי זֶה רַק עַל-יַדֵּי
67 "וְיִהְיֶה" לְשׁוֹן צַעַר, עֲנִין
68 הַצְּמִצּוּם וְהַסְתֵּר הָאוֹר, שֶׁנִּקְרָא
69 חֻקָּה, שֶׁזֶּהוּ נְקוּדַת הַיּו"ד.
70 ג) וּבְאוֹר הָעֲנִינִי, וְגַם לְהַכִּין
71 אֶת הַמְּשֻׁפָּעוֹת הַפְּנִימִיּוֹת אוֹמְרוֹ שֶׁל

72 מֵאִמֵּר חֲכָמֵינוּ ז"ל בְּיו"ד נִבְרָא
73 עוֹלָם-הַבָּא דְּוָקָא, וְלֹא הָעוֹלָם
74 הַזֶּה שֶׁנִּבְרָא בְּה"א, הִנֵּה יָדוּעַ
75 שֶׁעוֹלָם-הַבָּא בְּכָלֹתוֹ עֲנִינוֹ

27 אוֹר הַמְּחַקִּים, הַיְנִנּוּ, שִׁיְהִיָּה מְקוּם לְמִצִּיאוֹת, וְהַמִּצִּיאוֹת תּוֹכֵל לְקַבֵּל הָאוֹר,
28 הֵרִי זֶה רַק עַל-יַדֵּי "וְיִהְיֶה" לְשׁוֹן צַעַר, עֲנִין הַצְּמִצּוּם, שֶׁנִּקְרָא חֻקָּה, שֶׁזֶּהוּ
נְקוּדַת הַיּו"ד.

ג) וּבְאוֹר הָעֲנִינִי, וְגַם לְהַכִּין אוֹמְרוֹ בְּיו"ד נִבְרָא עוֹלָם-הַבָּא דְּוָקָא, הִנֵּה יָדוּעַ

1 את האור אֲדַרְבֵּה מִמֶּנּוּ הַצְּמִצּוּם עֲצֻמוֹ נַעֲשֶׂה הָאוֹר וְהַגִּילּוּי
2 הָאֲמִתִּי וְקִיּוּם הָעוֹלָם", וּכְאוֹמְרוֹ וְכִמוֹ שֶׁאוֹמֵר הַכְּתוּב וַיְהִי עֶרֶב
3 וַיְהִי בֹקֶר כו', כִּי מִן הָעֶרֶב שֶׁהוּא הַזְּמַן שֶׁבוֹ אֵין הָאוֹר מֵאִיר בְּגִילּוּי
4 הוּא מְסַמֵּל וּמִבְּטָא אֶת הַצְּמִצּוּם נַעֲשֶׂה וְנִתְהַוָּה הַבִּקְרָר", הָאוֹר
5 וְהַגִּילּוּי, הַיְנִנּוּ, שֶׁאֵין זֶה הָאוֹר

6 הָאוֹר הָאֲמִתִּי וְקִיּוּם הָעוֹלָם", וּכְאוֹמְרוֹ וַיְהִי עֶרֶב
7 וַיְהִי בֹקֶר כו', כִּי מִן הָעֶרֶב שֶׁהוּא הַצְּמִצּוּם
8 נַעֲשֶׂה וְנִתְהַוָּה הַבִּקְרָר", הַיְנִנּוּ, שֶׁאֵין זֶה הָאוֹר
9 שֶׁהִיָּה מְקוּדָם, שֶׁהִיָּה אוֹר-אֵין-סוֹף
10 מְקוּם הַחֻלָּל לְגַמְרֵי וְלֹא הִיָּה
11 מְקוּם הַחֻלָּל וְלֹא הִיָּה מְקוּם לְמִצִּיאוֹת כָּלֵל²⁸,

12 נִתְנַתַּן מְקוּם וּבְאִשְׁרוֹת לְמִצִּיאוֹת
13 שֶׁאֵינָהּ אֶלּוּקוֹת בְּגִילּוּי כָּלֵל²⁸, אֶלְאִי
14 הָאוֹר שֶׁנִּבְרָא עִם בְּרִיאַת הָעוֹלָם הוּא
15 אוֹר שֶׁבָּא עַל-יַדֵּי צְמִצּוּם שֶׁל
16 הָאוֹר הָאֵין-סוֹף, שֶׁזֶּהוּ עֲנִין
17 "וְיִהְיֶה-אוֹר", "וְיִהְיֶה" לְשׁוֹן צַעַר, שֶׁזֶּהוּ הַצְּמִצּוּם
18 צַעַר, שֶׁזֶּהוּ הַצְּמִצּוּם וְהַמִּיעוּט

19 שֶׁל הָאוֹר שֶׁעַל-יַדֵּי כְּתוּבָה
20 הַצְּמִצּוּם שֶׁל הָאוֹר הָאֵין-סוֹף נַעֲשֶׂה
21 מִצִּיאוֹת הָאוֹר שֶׁלְמַטָּה.
22 וּבְמִקוּם אַחֵר²⁹ מוֹסִיף הֵרֵב
23 הַמְּגִיד מִמְעוֹרִישׁ לְבָאֵר אֶת עֲנִין
24 הַצְּמִצּוּם שֶׁנִּרְאָה כְּחִסְרוֹן וְצַעַר אֲבֵל
25 בְּסוֹפוֹ שֶׁל דְּבַר מְבִיא לְגִילּוּי אוֹר

26 שֶׁזֶּהוּ "כְּמִשְׁלֵ אָב
27 (שֶׁ)מִּצְמִצּוּם וּמִסְתֵּר אֶת שְׁכֹלוֹ
28 הַגְּדוֹל וְהַעֲמוּק וּמְדַבֵּר דְּבָרֵי
29 קְטָנוֹת שִׁישׁ בְּהֵם מַעַט שֶׁכֵּל
30 בְּשִׁבְלֵי בְּנוֹ הַקָּטָן, וְגַם כְּדִי
31 לְשַׁחֵק עִם בְּנוֹ הַקָּטָן כָּל מְדוּת

32 מַעֲשֶׂה נְעוּרֵי נוֹלָדִים בָּאָב,
33 שֶׁאוֹהֵב הָאֵב אֶת מַעֲשֶׂה נְעוּרֵי
34 לְמִרוֹת שֶׁאֵינָם לְפִי עֵרְכוֹ וּמִצְבוֹ כְּאֵדָם
35 מִבּוֹר כְּדִי שִׁיְהִיָּה לְבֵן תְּעִנוּג
36 מִמַּעֲשִׂים אֵלֶּה כו'", וְדוּגְמָתוֹ
37 בְּנִמְשָׁל, שֶׁהַצְּמִצּוּם
38 שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִצְמִצּוּם
39 אֶת עֲצֻמוֹ וּמִסְתֵּר אֶת אוֹרוֹ הָאֵין-

40 סוֹף הוּא בְּשִׁבְלֵי יִשְׂרָאֵל, לְמַעַנְם
41 וּלְטוֹבַתְם כְּמֵאִמֵּר רַ"ן³⁰

ג. בהבא לקמן (ס"ג-ד) - ראה ד"ה וביאור הענין תרס"ח (סה"מ תרס"ח ע' קסב ואילך)³³.

28) ראה עץ חיים שער א (דרוש עיגולים ויושר) ענף ב. 29) אור תורה ולקוטי אמרים בתחילתם. 30) הובא ברש"י ורמב"ן עה"פ בראשית א, א. 31) פ' ראה יד, א. 32) איוב כח, יב. 33) ראה מכתב ט"ז שבט שנה זו (אג"ק ח"ד ע' שנו) בהערה - שמציין לר"ה מרגלא בפומי' תש"ט (סה"מ תש"ט ע' 132 ואילך). וראה גם סה"מ תרפ"ד ס"ע שג ואילך.

באתי לגני אחותי כלה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

41 **קָבַלְתָּ שָׂכָר עַל הַתּוֹרָה וְעִבּוּדָה** של בני ישראל שעסקו בלימוד
 42 **הַתּוֹרָה וּבְקִיּוּם הַמִּצְוֹת בְּמִשְׁפָּחָה שֵׁית אֲלֵפֵי שָׁנִין דְּהוּה עֲלָמָא**, ששת
 43 **אַלְפֵי הַשָּׁנִים** של קיום העולם **שֶׁנִּקְרָא בְּשֵׁם עוֹלָם־הַזֶּה, וְאַחֲר־כֵּן**
 44 **לְאַחַר סִיּוּם תְּקוּפָה זוּ בָּא הָעוֹלָם־הַבָּא שְׁנַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי תוֹרָתָם**
 45 **וְעִבּוּדָתָם, וּבִשְׂבִיל שָׂכָר זֶה**
 46 **עַל לִימוֹד הַתּוֹרָה וְקִיּוּם הַמִּצְוֹת**
 47 **דְּעוֹלָם־הַבָּא יִרְדֶּה הַנְּשָׂמָה**
 48 **לְעוֹלָם הַזֶּה הַתַּחֲתוֹן מִמְּקוֹרָה וְשׁוֹרְשָׁה**
 49 **בְּעוֹלָמוֹת עֲלִיוּנִים יִרְדֶּה גְדוּלָּה**
 50 **כְּמוֹ יִרְדֶּה מֵאַגְרָא רָמָה לְבִירָא**
 51 **עֲמֻקָּתָא³⁴ מִגַּב גְּבוּהָ לְבוֹר עֲמוּק.**
 52 **דְּהִנְהָ, אִף שְׂקוּדָם הִירִידָה**
 53 **לְמִטָּה לְהַתְּלַבֵּשׁ בְּגוֹף גִּשְׁמֵי בְּעוֹלָם**
 54 **הַזֶּה הִיִּתְּהָ הַנְּשָׂמָה בְּעֲלִוֵי גְדוּל**
 55 **בִּיּוֹתָר, שְׁשִׁיכָת רַק לְעֲנִינֵי**
 56 **אַלְקוּת, וְכְמוֹ שְׂפָתוֹב³⁵ חֵי**
 57 **הַיְוֵי לְשׁוֹן שְׂבוּנָה אֲשֶׁר עֲמַדְתִּי**
 58 **לְפָנָיו, אִין עֲמִידָה אֲלָא**
 59 **תְּפִלָּה³⁶, וְהוּי תְּפִלָּה הִיא מִצַּב**
 60 **שְׂבוּ הַמִּתְּפַלֵּל מִחוּבֵר אֶל הַקְּרוֹשׁ־**
 61 **21 בְּרוּךְ־הוּא וְכֵן כִּשְׁהַנְּשֵׁמָה הִיִּתְּהָ**
 62 **לְמַעְלָה, הִיִּתְּהָ מִחוּבֵר עִם הָאֱלֹקוֹת,**
 63 **23 וְאִם־כֵּן הִירִידָה לְמִטָּה**
 64 **24 לְבִירָא עֲמֻקָּתָא לְבוֹר עֲמוּק הִיא**
 65 **25 יִרְדֶּה גְדוּלָּה בִּיּוֹתָר, הִנְהָ**
 66 **26 יִרְדֶּה זֶה הִיא צוּרְךָ עֲלֵיָה,**
 67 **27 שְׁעַל־יְדֵי־זֶה כְּתוּצָא מִהִירִידָה**
 68 **28 עוֹלָה הַנְּשֵׁמָה לְמַעְלָה יוֹתֵר**
 69 **29 מִכְּמוֹ שְׁהִיִּתְהָ קוּדָם יִרְדֶּתְהָ,**
 70 **30 כְּפִי שְׂמַמְשִׁיךְ וּמִבְּאֵר.**
 71 **31 וּכְלָלוֹת עֲנִין הָעֲלִיָּה שֶׁל הַנְּשֵׁמָה**
 72 **32 (שְׂבִיבִילָה כְּדֹאִית הִירִידָה הַגְּדוּלָּה)**
 73 **33 הוּא כְּמוֹ שְׂפָתוֹב³⁷ בְּתַהֲלִיּוֹם**
 74 **34 אַחַת שְׂאֲלֵתִי יֵשׁ לִי מִשְׂאֵלָה**
 75 **35 וּבִקְשָׁה אַחַת מֵאַת הַיְוֵי גוֹ**
 76 **36 לְחַזוֹת לְרֹאוֹת בְּנַעַם הַיְוֵי וּלְקַבֵּל**
 77 **37 הַשְּׂפַעָה אֱלֹקִית, שְׁנַעַם הַיְוֵי הוּא**
 78 **38 הַנּוֹעַם עֵינִין הַתְּעוּגָה (כְּמִבּוּאֵר**
 79 **39 לְהֵלֶן), הֵינְנו גִּילוֹי אֱלֹקוֹת שְׁנַמְשִׁיךְ**
 80 **40 מִשֵּׁם הַיְוֵי (כְּמוֹ שְׂפָתוֹב**

בְּזֵהר³⁸), שְׁעַקְרוּ של שם הוי' **הוּא אוֹת יוֹ"ד (הַתְּחַלַּת שֵׁם**
הַיְוֵי' וההתחלה והראש של הדבר הוא עיקרו), **שְׁזָהוּ בִּיּוֹ"ד נְבָרָא**
הָעוֹלָם־הַבָּא³⁹, שבו הנשמות מקבלות הארה אלוקית משם הוי' ובעיקר
 מהאות יו"ד **וּבִשְׂבִיל לְחַזוֹת בְּנַעַם הַיְוֵי'** בעולם הבא, לאחר סיום
 העבודה בעולם הזה - **כְּדֹאִי כָּל**
הִירִידָה הגדולה של הנשמה
 מלמעלה למטה, כפי שממשיך ומבאר.
וְהַעֲנִין בְּזָה, דְּהִנְהָ 'נּוֹעַם'
 הוא ענין התענוג, וכמו
 משמעות המושג 'נועם' בפסוק
"וַיְהִי נֹעַם"⁴⁰ שְׁעֲנִינוּ תְּעוּגָה.
וַיּוֹבֵן עניינו ומשמעותו של תענוג
 הנשמות בעולם הבא מגילוי האלוקות
 מִכַּחַת הַתְּעוּגָה לְמִטָּה בְּנַפְשׁ
 הָאָדָם, שְׁהוּא חֲלוּק נְבִדֵל
 ומיוחד ונעלה משאר כחות
 הַנַּפְשׁ, לְמַעְלָה גַם מְגֻלּוֹי
 הַתְּרַחֲבוֹת וְהַתְּפִשְׁטוֹת הַכּוּחוֹת
 והפעולות של הַנַּפְשׁ שְׂמַצַּד
 הַתְּנוּעָה דְּשִׂמְחָה שְׂפּוֹרְצָת
 גְּדֵרָה⁴¹ של ההגדרות וההגבלות
 בהנהגתו של האדם בזמן רגיל
 וּמְבַטְלָת כָּל הַמְּדִידוֹת
 וְהַהֲגַבְלוֹת שֶׁל כּוּחוֹת הַנַּפֶּשׁ בְּדֶרֶךְ
 כָּל, לֹא בַעַת שְׂמַחָה מִיּוֹחֲדָת, כִּי
 פְּעוּלַת הַשְּׂמִחָה הִיא 'תְּנוּעָה'
 ומצב נפשי הגורם לכך שְׁהַנַּפֶּשׁ
 וְכָל כּוּחוֹתֶיהָ הֵם בְּתַנוּעָה שְׁל
 הַתְּפִשְׁטוֹת הַתְּהַגְלוֹת וּלְפַעוּל מַעַל
 ומעבר לגדרים ולהגבלות הרגילות,
 וְעַד שְׁנַמְשִׁיךְ וּפּוֹעֵל וּמַתְּלַבֵּשׁ
 הַמִּצַּב הַנַּפְשִׁי הַמִּיּוֹחֵד שֶׁל עַת שְׂמַחָה
 גַם בְּאַבְרֵי הַגּוּף עַד לְרַגְלִים,
 שְׁזָהוּ עֲנִין הַרִיקוּדִים שֶׁהָאָדָם
 וּרְקַד בְּרַגְלָיו בְּשַׁעָה שֶׁהוּא מוֹרִישׁ
 שְׂמַחָה בְּנַפְשׁוֹ. אֲבָל כָּל זֶה
 הַתְּרַחֲבוֹת שֶׁל כּוּחוֹת הַנַּפֶּשׁ בַּעַת
 שְׂמַחָה, תּוֹךְ יִצְיָא מִהַהֲגַבְלוֹת, אִינּוּ

(34 לשון חז"ל - חגיגה ה, ב. 35) מלכים-ב ה, טז. (36 ברכות ו, ב. 37) תהלים כז, ד. (38) ראה הנסמן ברשימות הצ"צ לתהלים (יהל אור) עה"פ (ס"ע ק ואילך). - וראה גם המקומות בזהר שהובאו בסה"מ תרס"ח הנ"ל, ובלקו"ת שבעה ערה הבאה. (39) ראה גם לקו"ת פרשתנו בתחלתו. (40) תהלים צ, יז. (41) סה"מ תרנ"ז ע' רכג ואילך. ובכ"מ.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

45 לעיל, גילוי הפנימיות והעצמיות דלמעלה, צריך להיות
 46 תחלה ענין הצמצום וההסתר של האור אין-סוף, המרומו באות
 47 יו"ד דשם הו"ו, שענינה ביטול וקטנות, כמבואר לעיל באריכות,
 48 ועל-ידי-זה שתחילה יהיה צמצום והסתר ויכל להיות אחר-כך
 49 גילוי הפנימיות והעצמיות,
 50 שהוא ענין נעם הו"ו
 51 שמתגלה בעולם-הבא, שעל
 52 זה נאמר ביו"ד נכרא
 53 העולם-הבא כמבואר לעיל וכפי
 54 שיוסבר עוד להלן.

55 (ד) והענין הוא, דהנה
 56 בתחלה לפני הבריאה הנה אור-
 57 אין-סוף האור האלוקי הבלתי-גבול
 58 ממלא את מקום החלל ולא
 59 הנה מקום נתינת מקום, אפשרות
 60 למציאות מוגבלת ונפרדת מאלקות
 61 כלל²⁸, ואף שבו באור אין-סוף
 62 הבלתי-גבול היה כלול גם-כן
 63 האור האלוקי המוגבל והצומצם
 64 שאחר-כך נתהוו ממנו
 65 המציאות של עולמות ונבראים
 66 מוגבלים, מכל-מקום להיותו
 67 כיוון שהאור המוגבל היה כלול
 68 באור-אין-סוף, לא היה נפרד
 69 האור המוגבל כדבר לעצמו כלל
 70 ורק האין-סוף והבלתי-גבול האיר בגלוי,
 71 ולכן הוצרך להיות הצמצום
 72 והסלוק של האור אין-סוף הבלתי-
 73 גבול שעל-ידי-זה יהיה מקום
 74 נתינת מקום, אפשרות למציאות
 75 שנראית דבר נפרד מהאלקות המהווה
 76 אותה. וכידוע המשל על זה
 77 מרב ותלמיד, דכאשר הרב
 78 רוצה להשפיע שכל רעיון שכלי
 79 לתלמיד שאינו בערכו כלל,
 80 תלמיד שבין מידת ההבנה שלו למידת
 81 ההבנה של הרב המלמד אותו יש פער

1 התגלות פנימיות הכחות, כפי-אם שהכחות כמו שהם מתגלים
 2 ופועלים תמיד באים בהתרחבות והתפשטות וברמה הרבה יותר
 3 גבוהה של גילוי ועד שנמשך ומתגלה וכוחות הנפש באים לידי ביטוי
 4 גם בחיצוניות, ברקוד ברגלים. מה-שאינ-כן תענוג הוא ענין
 5 נעלה יותר מההתרחבות בעת שמחה,

6 הנה אף שגם הוא התענוג
 7 פועל התרחבות והתפשטות
 8 של כוחות הנפש, כמו שכתוב⁴²
 9 שמועה טובה תדשן עצם,
 10 הרי אין זה באופן של
 11 התרחבות והתפשטות
 12 בחיצוניות בלבד אלא יתירה מזו,
 13 וכמו שרואים במוחש
 14 שפאשר האדם מתענג באיזה
 15 דבר תענוג, אינו בכחית
 16 תנועה בגופו כמו רקוד
 17 וכהאי גוונא וכדומה, אלא
 18 אדרבה, מצד התענוג הרי
 19 הוא במקניחה ולא בתוספת תנועה,
 20 ואם-כן פעולת ההתרחבות
 21 ("תדשן עצם") אינה באופן
 22 שהכחות כמו שהם היינו
 23 במצבם הרגיל באים בהתרחבות
 24 והתפשטות יותר, כפי-אם
 25 שמשכיכים ומביאים לידי התגלות
 26 מפנימיות ועצמיות הכחות,
 27 והמשכה זו (מפנימיות
 28 ועצמיות הכחות) מתגלה
 29 וכאן גם בכחות כמו שהם
 30 שאינם מתגלים ופועלים רק
 31 בחיצוניותם אלא עם הפנימיות
 32 והעצמיות שלהם. ונמצא,
 33 שהעונג מגלה את הפנימיות
 34 והעצמיות שתבא בפועל ולא
 35 תישאר בעומק הנפש. ודוגמתו
 36 בנמשל למעלה, שנעם הו"ו,
 37 העונג הנמשך משם הו"ו
 38 (לנשמות בעולם הבא), שעקרו של
 39 שם הו"ו אות יו"ד, ביו"ד נכרא
 40 העולם-הבא, הוא גילוי
 41 הפנימיות והעצמיות
 42 דלמעלה.
 43 אמן, כדי שיוכל להיות
 44 הגילוי דנועם הו"ו, האמור

כפי-אם שהכחות כמו שהם באים בהתרחבות
 והתפשטות ועד שנמשך ומתגלה גם בחיצוניות,
 ברקוד ברגלים. מה-שאינ-כן תענוג, הנה אף
 הוא פועל התרחבות והתפשטות, כמו
 שכתוב⁴² שמועה טובה תדשן עצם, הרי אין זה
 באופן של התרחבות והתפשטות בחיצוניות,
 וכמו שרואים במוחש שפאשר האדם מתענג
 באיזה דבר תענוג, אינו בכחית תנועה בגופו
 כמו רקוד וכהאי גוונא, אלא אדרבה, מצד
 התענוג הרי הוא במקניחה, ואם-כן פעולת
 ההתרחבות ("תדשן עצם") אינה באופן
 שהכחות כמו שהם באים בהתרחבות
 והתפשטות יותר, כפי-אם שמשכיכים מפנימיות
 ועצמיות הכחות, והמשכה זו (מפנימיות
 ועצמיות הכחות) מתגלה וכאן גם בכחות כמו
 שהם. ונמצא, שהעונג מגלה את הפנימיות
 והעצמיות שתבא בפועל. ודוגמתו למעלה,
 שנעם הו"ו, העונג הנמשך משם הו"ו, שעקרו
 אות יו"ד, ביו"ד נכרא העולם-הבא, הוא גילוי
 הפנימיות והעצמיות דלמעלה. אמן, כדי
 שיוכל להיות הגילוי דנועם הו"ו, גילוי
 הפנימיות והעצמיות דלמעלה, צריך להיות
 תחלה ענין הצמצום, המרומו באות יו"ד דשם
 הו"ו, ועל-ידי-זה יוכל להיות אחר-כך גילוי
 הפנימיות והעצמיות, שהוא ענין נעם הו"ו
 שמתגלה בעולם-הבא, שעל זה נאמר ביו"ד
 נכרא העולם-הבא.

(ד) והענין הוא, דהנה בתחלה הנה אור-אין-
 סוף ממלא את מקום החלל ולא היה מקום למציאות כלל²⁸,
 ואף שבו היה כלול גם-כן האור המוגבל שאחר-כך נתהוו ממנו המציאות,
 מכל-מקום להיותו כלול באור-אין-סוף, לא היה נפרד לעצמו כלל, ולכן
 הוצרך להיות הצמצום והסלוק שעל-ידי-זה יהיה מקום למציאות. וכידוע
 המשל על זה מרב ותלמיד, דכאשר הרב רוצה להשפיע שכל לתלמיד שאינו

באתי לגני אחותי כלה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 ללא כל יחס והשוואה, הנה אף שְׁבוּדַי יֵשׁ בַּמִּשְׁפִּיעַ גַּם אוֹתוֹ
2 הַשֶּׁכֶל שְׁלֹפֵי עֶרְךָ בְּהַתָּאם לְרֵמָה שֶׁל הַתְּלָמִיד, כִּי בְּתוֹךְ הַשֶּׁכֶל הָרֵב
3 וְהַעֲמוּק שֶׁל הָרֵב כְּלוּל גַּם הַשֶּׁכֶל הַמְצוּמָצֵם שֶׁל הַתְּלָמִיד הָרֵי שְׁכָל הַהֲבֵנָה
4 בְּרָמָה שֶׁל הַתְּלָמִיד זֶה כְּלוּל וּבָטֹל בְּאוֹר שְׁכָלוֹ הַגְּדוּל וְהַעֲמוּק שֶׁל
5 הָרֵב שֶׁמִּשְׁפִּיל לְעֶצְמוֹ,
6 וְהַשֶּׁכֶל שְׁלֹפֵי עֶרְךָ הַתְּלָמִיד 1
7 אֵינוֹ נֶכֶר כְּלָל אֶצֶל הָרֵב, וְלִכֵּן 2
8 כְּדֵי לְהַשְׁפִּיעַ לְתַלְמִיד שֶׁכֵּל מְצוּמָצֵם
9 בְּהַתָּאם לְרֵמָה שְׁלוֹ, צָרִיךְ שֵׁיִסְלֵק 3
10 הָרֵב תְּחִילָה אֶת אוֹר שְׁכָלוֹ 4
11 לְגַמְרֵי וְהַשֶּׁכֶל הַעֲמוּק שֶׁל הָרֵב לֹא 5
12 יֵאֵר כִּלְלִי, וְאֵז דְּוָקָא כְּאִשֶּׁר הַעֲמוּק 6
13 שֶׁל שֶׁכֵּל הָרֵב נִסְתָּר יְכוּלָה לְהִיטֵל 7
14 הַמִּשְׁכָּת וְהַתְּגַלּוֹת אוֹר הַשֶּׁכֶל 8
15 שֶׁבְּעֶרְךָ הַתְּלָמִיד הַמְקַבֵּל. 9
16 וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁגַם לְאַחֲרֵי 10
17 שְׁנִמְשָׁךְ אוֹר הַשֶּׁכֶל שְׁלֹפֵי 11
18 עֶרְךָ הַתְּלָמִיד, הָרֵי זֶה עֲדִין 12
19 כְּפִי שֶׁהָרֵב מִמְשִׁיךְ אֶת 13
20 הַשֶּׁכֶל, וְלִכֵּן גַּם לְאַחֲרֵי 14
21 שְׁנִמְשָׁךְ וּמִתְגַּלֶּה אוֹר הַשֶּׁכֶל 15
22 שְׁלֹפֵי עֶרְךָ הַתְּלָמִיד בְּלִבְדוּ, עֲדִין 16
23 לֹא דֵי בִּכְן כְּדֵי שֶׁהָרֵב אֲכַן יוּכַל 17
24 לְהַשְׁפִּיעַ לְתַלְמִיד אֲלֵא דְרוּשָׁה הֲכֵנָה 18
25 וְהַקְדָּמָה נּוֹסֶפֶת, צָרִיךְ הָרֵב לְשַׁעַר 19
26 לְמַדוֹד וְלִהְיוֹת תְּחִלָּה כְּלִי שְׁכָלוֹ 20
27 שֶׁל הַתְּלָמִיד וְאֵת יְכוּלַת הַקְּלִיטָה 21
28 וְהַהֲבֵנָה שְׁלוֹ, וְרַק לְאַחֲרֵי 22
29 שֶׁמִּשְׁעַר הָרֵב אֵת כְּלִי הַקְּלִיטָה שֶׁל 23
30 הַתְּלָמִיד הַמְקַבֵּל, אֵזִי מִמְשִׁיךְ 24
31 הָרֵב וּמִגַּלֶּה מִנְקוּדַת הַשֶּׁכֶל 25
32 שְׁלֹפֵי עֶרְךָ הַתְּלָמִיד כְּפִי 26
33 שֶׁהוּא אֶצֶל הָרֵב בְּתוֹךְ הַשֶּׁכֶל 27
34 שְׁלוֹ, שֵׁיּוּמְשָׁךְ לְמַטָּה לְשִׁטַּח 28
35 הַתְּחוּם שֶׁל הַמְקַבֵּל. וְדוּגְמָתוֹ 29
36 לְמַעְלָה בְּנִמְשָׁל בְּהִתְהַוּוֹת כֵּל 30
37 הַמְצִיאוֹת וְכָל סֵדֵר 31
38 הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת, שֶׁאֵף הוּא בִּדְרוֹךְ זֶה 32
39 תְּחִילָה יֵשׁ מְצוּמָצֵם וְהַעֲלֵם וְאַחֲרֵי-כֵן
40 הָאוֹר הַמְצוּמָצֵם יוֹרֵד וְנִמְשָׁךְ לְשִׁטַּח
41 הַמְקַבֵּל, שֶׁכְּלָלוֹת הֵהֱתִהוּוֹת
42 הִיא עַל-יְדֵי שֵׁם הָרֵי, עַל שֵׁם

(43) זח"ג רנו, ב (ברע"מ). פרדס שער א (שער עשר ולא תשע) פ"ט. תניא שעהייהו"א פ"ז (פב, א). (44) עבודת הקודש ח"א פ"ח.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

45 והסילוק וההסתר של האין-סוף הבלי-גבול, ששייך רק באור ההתגלות
 46 וההתפשטות ולא במאור העצם עצמו.
 47 ועל-דִּרְךָ-זֶה כשם שנתבאר לעיל באריכות לגבי ההמשכה וההתגלות של
 48 האור האלוקי המאיר לנשמות בעולם הבא, כן הוא גם בנוגע לבריאת
 49 העולמות, שבאור-אין-סוף
 50 שִׁלְפְּנֵי הַצְּמִצּוֹם הִיָּה תְּחִלַּת
 51 עֲלִית הַתְּעוֹרְרוֹת הַרְצוֹן הַעֲלִיּוֹן
 52 האלוקי על העולמות, ורצון זה
 53 יש בו ונכלל בו גם ענין העונג
 54 שיש למעלה כביכול מהעולמות,
 55 כמאמר רז"ל⁴⁵ במדרש על
 56 הפסוק⁴⁶ ב'שיר השירים' שוקיו
 57 עמודי שש, "שוקיו" זה
 58 העולם שנשתוקק הקב"ה
 59 לבראתו, שזהו התשוקה שיש
 60 למעלה, כביכול, לברוא עולמות היא
 61 ענין התענוג שהעולמות מביאים
 62 לקודש-ברוך-הוא, כביכול, הנה
 63 קודם הצמצום של האין-סוף
 64 הבלי-גבול יש בתענוג העליון
 65 מהעולמות רבוי ותקף ביותר,
 66 ואי אפשר להיות מזה
 67 התהוות המציאות כי אל מול
 68 הריבוי והתוקף הגדול הזה אין
 69 המציאות המוגבלת יכולה להתקיים,
 70 ולכן הוצרך להיות ענין
 71 הצמצום שסלק אורו הגדול
 72 האינסופי, שעל-ידי זה נפעל
 73 גם באור האינסופי שבו הוא
 74 הרצון והתענוג הרב והתקף על
 75 עולמות, שתבא (עס זאל זיך
 76 אויסשטעלן) שתתייב ותבוא לידי
 77 ביטוי (רק) נקודה מועטת ומצומצמת
 78 בלבד מעצם הרצון והתענוג
 79 על בריאת העולמות שהוא
 80 'עצמי' ויש בו תוקף רב, וללא
 81 הרבוי והתקף כמו שהוא
 82 לפני הצמצום, ונקרא
 83 בכללות נקודת הרושם⁴⁷
 84 שנשארה לאחר שהאור האינסופי
 85 הסתלק והסתתר, שהוא היי"ד
 86 דשם הו', נקודה בלבד.
 87 ומנקודה זו נמשך גלוי הקו,
 88 כמבואר בקבלה וחסידות שלאחר

1 גבול, אור הבלי-גבול וכוח הגבול כלול בו בעולם. ולזה הוצרך
 2 להיות צמצום הראשון שנקרא בשם סלוק והעם מוחלט של
 3 האור, שעל-ידו נבדל ונפר חצוניות האור מתוך פנימיות האור,
 4 היינו שנוצרה אפשרות להתגלות ופעולה של כוח הגבול, וגם חצוניות
 5 האור עצמו, לאחר שנתגלה
 6 ומציאותו ניכרת נתצמצם באופן
 7 שיוכל להיות ממנו התהוות
 8 מציאות העולמות (כמו התאמת
 9 חיצוניות השכל של הרב לכלי שכלו
 10 של התלמיד במשל המבואר לעיל).
 11 והינו, נמצא שפעולת הצמצום
 12 באור הבלי-גבול שהיא הכנה והקדמה
 13 להתגלות אור הגבול, היא בשני
 14 ענינים. ענין אחד, שאור
 15 הגבול שקודם הצמצום היה כלול
 16 בתוך אור הבלי-גבול ולא ניכר לעצמו,
 17 נעשה נבדל מאור הבלי-גבול
 18 ונפר בפני עצמו. ויתרה מזה,
 19 ענין שני, שבאור הגבול
 20 גופא עצמו (לאחרי שהוא נפר
 21 בפני עצמו) לא יהיה רבוי
 22 אור כמו שהיה קודם
 23 הצמצום כאשר היה כלול באור
 24 הבלי-גבול וחלק בלתי נפרד ממנו,
 25 שאז היה גם אור הגבול לפי
 26 ערך בהתאם אל העצם, ולכן
 27 היה בו רבוי אור, שהרי קודם
 28 הצמצום האור המוגבל היה חלק
 29 מהאור הבלי-גבול, ופעולת
 30 הצמצום היא שלא יהיה בו
 31 רבוי אור אלא רק אור מועט
 32 ומצומצם.
 33 וכל זה המבואר לעיל באריכות לגבי
 34 צמצום האור הבלי-גבול והתגלות אור
 35 הגבול שיש רק באור-אין-סוף,
 36 של להיותו אור התפשטות והתגלות
 37 של המאור, מקור האור, בלבד
 38 ולא עצם המאור עצמו, שייכים
 39 בו שני ענינים הנ"ל.
 40 ההתחלקות הפנימיות האור
 41 וחצוניות האור לשני ענינים
 42 שניים (אור הבלי-גבול שהוא
 43 הפנימיות ואור הגבול שהוא
 44 החיצוניות), וענין הצמצום

(45) במדב"ר רפ"י. (46) שה"ש ה, טו. (47) ראה גם סה"מ תרנ"ט ע' עז ובהערות שם. וש"נ.

באתי לגני אחותי כלה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

47 והעיקרית של הבריאה כולה, כמאמר חכמינו ז"ל על הכתוב "בראשית
 48 ברא אלקים", "בראשית" שהעולם נברא בשביל ב' ראשית, שנקראו
 49 "ראשית", בשביל ישראל שנקראו ראשית, ובשביל התורה
 50 שנקראת ראשית), פועלים שמהיו"ד יהיה נברא העולם-
 51 הבא (שכר תורתם ועבודתם
 52 של בני ישראל העוסקים בלימוד
 53 התורה ובעבודת קיום המצוות בעולם
 54 הזה המוגבל והתחתון), הינו, ש
 55 שפעם הרצון ותענוג
 56 שבעולמות, שזהו ענין נעם
 57 הני, "נעם" לשון תענוג, לא
 58 יהיה באופן של נקודה
 59 בלבד, כפי שהיה לאחר הצמצום,
 60 קודם הבריאה, אלא יומשך
 61 ויתגלה בהתרחבות
 62 והתפשטות גדולה ביותר ויאיר
 63 בעולם הבא בגלוי רב.
 64 וזהו הביאור הפנימי על כך
 65 שבשביל האור והגילוי שהנשמה
 66 תינהג ממנו אחרי סיום עבודתה
 67 למטה, הינו בשביל בריאת עולם-
 68 הבא היתה הירידה הגדולה של
 69 הנשמה מלמעלה למטה, פי
 70 הגלוי דנעם הני הוא גלוי
 71 אלוקי נעלה ביותר, למעלה
 72 ממדרגת הנשמה כמו שהיתה
 73 קודם הירידה, שהרי התענוג
 74 המאיר בעולם הבא הוא גלוי
 75 הפנימיות והעצמיות של
 76 האלוקות כפי שבאה
 77 בהתרחבות והתפשטות ביותר
 78 (פנוי לעיל בנפש האדם,
 79 ועל-דרך זה למעלה) ומדריגה
 80 נעלית זו לא הייתה בגלוי לנשמה
 81 בהיותה למעלה ומתגלית אליה רק בגן
 82 עדן, ולכן הייתה של הנשמה למטה,
 83 כדאית כי על ידה היא מגיעה למדריגה
 84 נעלית יותר מוז שבה היתה קודם
 85 היירדה.
 86 וזהו ענין הי"ד של שם הוי',
 87 ענין הקטנות והביטול, כמו שהוא
 88 במשפיע (בנוסף לענין הביטול
 89 מצד המקבל, כמבואר לעיל בתחילת המאמר), שגם למעלה באלוקות
 90 ישנו הענין דאעירת גרמה הקטנת עצמו בכיכול, שהוא ענין
 91 הצמצום והסלוק של האין-סוף הבלתי-גבול, עד שבא בנקודת
 92 הרושם בלבד, ובה נכללים כל הענינים ליתן

1 הצמצום הראשון שפעל את סילוק האור האינסופי, חזר והאיר אור מוגבל
 2 ומצומצם שבגלל היותו מועט ומצומצם נמשל לקי' וחוט' דק שנקרא
 3 באות וא"ו דשם הני' שמורה על המשכה למטה ואור זה,
 4 אור הקו, יורד ומשך להשפיע חיות לעולמות עד לעולם הזה התחתון. אלא
 5 שלפני זה בין הי"ד שהיא השלב
 6 הראשון של פעולת הבריאה, הצמצום
 7 של האור האין-סוף והמשכת אור הקו
 8 המוגבל הנרמזת באות וא"ו, צריך
 9 להיות הקדמת ה"א ראשונה,
 10 של שם הוי', שענינה השערת
 11 הערכה ומדידה של כלי המקבל
 12 את השפע כמו שהוא במשפיע
 13 עצמו עדין, היינו המקבל כפי
 14 שהוא במשפיע, שכל התלמיד כפי
 15 שהוא בשכל הרב (שלבן נקרא
 16 לפעמים ענינו של העולם כפי
 17 שהוא כלול בכורא עצמו בשם
 18 ששטח דאדם-קדמון' 47 התחום
 19 של בחינת הרצון הכללי לברוא
 20 עולמות). ולאחרי כל זה לאחר
 21 פעולתה של אות יו"ד דשם הוי', ענין
 22 הצמצום. אות ה"א ראשונה, ענין
 23 ההשערה של כלי הנבראים באור אין-
 24 סוף עצמו, אות וא"ו, ענין המשכה
 25 של האור המוגבל, אור הקו, באה
 26 ה"א אחרונה של שם הוי',
 27 שמורה על שטח המקבל,
 28 שהוא עולם האצילות, אורות
 29 המתלכדים בכלים שיש בהם
 30 מדידה והגבלה.
 31 אמנם כל זה הסדר האמור לעיל
 32 מהצמצום הראשון ועד התהוות עולם
 33 האצילות כפי שבא לידי ביטוי
 34 בפעולתן של ארבע אותיות שם הוי'
 35 הוא מצד סדר השתלשלות
 36 של ירידת האור האלוקי ממדריגה
 37 למדריגה בסדר והדרגה (באופן של
 38 בחינה ומדריגה קשורה באחת
 39 כחוליות של שלשת), שהרצון
 40 התענוג שבעולמות הוא
 41 בבחינת יו"ד, נקודה בלבד,
 42 נקודת הרושם הנשאר לאחר
 43 שהאור אין-סוף התלק בצמצום הראשון. אבל לאחרי זה אחרי שכבר
 44 נבראו עולמות מוגבלים (לאחר שנמשך אור הקו המוגבל) נעשה נפעל
 45 הענין שמהיו"ד נברא העולם-הבא, שעל-ידי עבודת בני
 46 ישראל בקיום התורה ומצות (שזוהי תכלית המטרה הסופית

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 להוריד ולהשפיע לְמִטָּה לְמַקְבֵּל, כְּפִי שְׂבָאִים בְּהִתְרַחֲבוֹת
 2 וְהִתְפַּשְּׁטוֹת בְּיֹתֵר, שְׁזָהוּ עֲנֵן עוֹלָם-הַבָּא, נוֹעַם הַיָּיִץ גִּלְיוֹ
 3 הַתַּעֲנוּג הַעֲלִיּוֹן.
 4 ה) וּמִמְשִׁיף פֶּעַל הַהוֹלָא בְּמֵאֲמָר, שְׁהֶעֱנֵן דְּבִיּוֹד נִבְרָא
 5 הָעוֹלָם-הַבָּא נִמְשָׁף וּמִתְגַּלֶּה
 6 עַל-יְדֵי הַיּוֹד דְּסִפִּירַת 1 שְׂרוּצִים לִיתֵן לְמִטָּה לְמַקְבֵּל, כְּפִי שְׂבָאִים
 7 הַיְסוּדִי (שְׁצוּרָתָהּ פְּצוּרַת אוֹת 2 בְּהִתְרַחֲבוֹת וְהִתְפַּשְּׁטוֹת בְּיֹתֵר, שְׁזָהוּ עֲנֵן
 8 יוֹד⁴⁸), דְּעַל זֶה אוֹמֵר "כִּי 3
 9 כָּל בְּשָׂמַיִם וּבְאָרְצָן"⁴⁹,
 10 וְתִרְגָּם בְּתַרְגוּם עַל פְּסוּק זֶה
 11 דְּאֶחִיד (אֲחוּ, מִחוּק) בְּשָׂמַיָא
 12 וּבְאָרְעָא, בְּשָׂמַיִם וּבְאָרְץ, שְׁהִיא
 13 סְפִירַת יְסוּד⁵⁰ שְׁבַחֲיִנַת
 14 הַמַּלְכוּת מְקַבֵּל מִמֶּנָּה, וּמֵה
 15 "דְּאֶחִיד בְּשָׂמַיָא וּבְאָרְעָא",
 16 בְּבוּבֵן שֶׁל אִיחוּד בֵּין שָׂמַיִם וְאָרְץ
 17 הֵנָּה 'שָׂמַיִם' וְ'אָרְץ', 'שָׂמַיִם'
 18 אֵשׁ וּמַיִם (כְּדֵאִיתָא כְּמוּבָא
 19 בְּמִדְרָשׁ⁵¹), בְּחִינַת חֶסֶד
 20 וְגִבּוּרָה (שְׁתֵּי הַמִּידוֹת הַעֵיקָרִיּוֹת שֶׁל
 21 בְּחִינַת הַמִּדּוֹת וְשֶׁאֵר הַמִּידוֹת הֵן
 22 'עֲנַפִּים' וְהַסְּתַעְפוּיּוֹת שֶׁל חֶסֶד וְגִבּוּרָה),
 23 וְ'אָרְץ' הוּא בְּחִינַת מַלְכוּת,
 24 וְהוּא שְׁעַל-יְדֵי סִפִּירַת הַיְסוּד הוּא יְחִיד הַבְּחִינּוֹת
 25 הוּא יְחִיד אִיחוּד וְחִיבוּר
 26 הַבְּחִינּוֹת דְּחֶסֶד וְגִבּוּרָה
 27 וּמַלְכוּת כְּלוּמֵר, נֹאמֵר "לֵךְ ה'
 28 הַגְּדוּלָה וְהַגְּבוּרָה, וְהַתְּפָאֶרֶת, וְהַנְּצַח,
 29 וְהַהוֹד, כִּי כָּל בְּשָׂמַיִם וּבְאָרְץ, לֵךְ ה'
 30 הַמַּמְלָכָה". וְהַפְּסוּק רּוֹמֵז לְשַׁבַּע
 31 הַמִּידוֹת הַעֲלִיּוֹנוֹת שֶׁהֵן גְּדוּלָה (חֶסֶד),
 32 גְּבוּרָה, תְּפָאֶרֶת, נְצַח, הוֹד, כִּי כָּל
 33 בְּשָׂמַיִם וּבְאָרְץ (יְסוּד), לֵךְ ה' הַמַּמְלָכָה
 34 (מַלְכוּת), וְכָל בְּשָׂמַיִם וּבְאָרְץ"
 35 מִתִּיחַס לְמִידַת הַיְסוּד, כְּמוּבֵן מִדְּבַר
 36 הַתַּרְגוּם: "דֵּאֶחִיד בְּשָׂמַיָא וּבְאָרְעָא",
 37 הַיְינוּ, סִפִּירַת הַיְסוּד מֵאֲחַדַּת אֵת
 38 הַשָּׂמַיִם וְהָאָרְץ וּמִחֲבַרְתָּ בֵּינֵיהֶם.
 39 'שָׂמַיִם' מִלְשׁוֹן 'אֵשׁ וּמַיִם' – גְּבוּרָה
 40 וְחֶסֶד, רּוֹמֵזִים לְמִידוֹת, וְאֵילוּ אָרְץ"
 41 הַנִּמְצָאָת לְמִטָּה, רּוֹמֵזֵת לְסִפִּירַת
 42 הַמַּלְכוּת, הַאֲחֻרָנָה מִבֵּין הַסִּפִּירּוֹת,

ד. כ"ה בד"ה באתי לגני תרנ"ח (סה"מ תרנ"ח ע' ריב). ה. הוספות לתו"א ר"פ ויחי (קה, א ואילך).

48) ראה זהר ח"א נו, א. ח"ג עד, סע"ב. ועוד. 49) דברי הימים"א כט, יא. וראה זהר ח"א לא, סע"א. ח"ב קטז, א. ח"ג רנו, סע"א. זהר חדש קג, ב. ועוד. 50) זח"א שם. ובכ"מ. 51) ב"ר פ"ד, ז. 52) ויחי מט, כב.

באתי לגני אחותי כלה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 דגופא" כמו בהמשכת הטפה, שגמשכת מהמובחר והנעלה
 2 ביותר שבמח⁵⁸ ובאה למטה מטה עד "סיומא דגופא".
 3 ושני ענינים אלו (ההעלאה מלמטה למעלה וההמשכה מלמעלה
 4 למטה שבספירת היסוד) ישנם גם בעבודה ד"צדיק יסוד
 5 עולם" ענינו של יוסף הצדיק
 6 (שנכל בו הלשון "בן פורת", כמבאר
 7 להלן), כפי שמשיך ומבאר.
 8 דהנה, בעבודת הצדיקים יש
 9 חלוקי מדרגות. יש צדיקים
 10 שהדבקות שלהם באלוקות היא
 11 בתכלית התפשטות הגשמיות
 12 במסירות נפש האמתית למען
 13 דבקות זו מפל וכל בצורה מוחלטת
 14 כו', ויש צדיקים שאין להם
 15 מסירות נפש אמתית כמו
 16 אלו, ועובדים את ה' בתוך העולם
 17 הגשמי, ללא התפשטות מהגשמיות
 18 ועם כל זה הם גבוהים מאוד
 19 נעלים מאלו שכן מוסרים נפשם
 20 ויש להם התפשטות הגשמיות כו',
 21 וכענין רבן יוחנן בן זכאי עם
 22 רבי חנינא בן דוסא שהיה רבי
 23 חנינא בן דוסא כעבד לפני המלך
 24 וזה רבי יוחנן בן זכאי כשר לפני
 25 המלך⁵⁹, (כמסופר בגמרא: "מעשה
 26 ברבי חנינא בן דוסא שהלך ללמוד
 27 תורה אצל ר' יוחנן בן זכאי וחלה בנו
 28 של ר' יוחנן בן זכאי, אמר לו חנינא
 29 בני בקש עליו רחמים וחייה. הניח
 30 ראשו בין ברכיו ובקש עליו רחמים
 31 וחייה. אמר רבי יוחנן בן זכאי אלמלי
 32 הטיח בן זכאי את ראשו בין ברכיו כל
 33 היום כולו לא היו משגיחים עליו.
 34 אמרה לו אשתו וכי חנינא גדול ממך,
 35 אמר לה לאו אלא הוא דומה כעבד
 36 לפני המלך ואני דומה כשר לפני
 37 המלך", דאף-על-פי שמסירות-
 38 נפש של זה רבי חנינא בן דוסא
 39 אמתית יותר, אכל שרש
 40 נשמתו והשגתו אינה

1 הפסוק⁵² האמור בברכת יעקב ליוסף בן פרת יוסף בן פרת עלי
 2 עין, דלכאורה צריך להבין, מהו הכפל ד"בן פרת גו' בן פרת"
 3 (שתי פעמים), וגם מהו ענין "עלי עין"?
 4 ומבאר בזה⁵³, אדמו"ר הזקן, שענינו של יוסף, הנקרא יוסף
 5 הצדיק, צדיק יסוד עולם⁵⁴,
 6 הוא ספירת היסוד, שעל זה
 7 נאמר בתיקוני זוהר (פתח אליהו)
 8 "יסוד סיומא דגופא"⁵⁵, וגם
 9 במקומות אחרים בוהר נאמר "גופא
 10 וברית חשובה"⁵⁶, גוף וברית
 11 נחשבים אחד. דלכאורה, שני
 12 מאמרי זוהר האמורים הם שני
 13 ענינים הפכיים, שהרי תחלה
 14 נאמר ש'יסוד' אינו אלא 'סיומא דגופא', ואחר-
 15 כן מוסיף ש'גופא וברית חשובה חד'. ומבאר
 16 אדמו"ר הזקן, שספירת היסוד מגעת למעלה
 17 ביותר עד לתכלית העליה, וכמו שרואים באדם
 18 למטה שאין קישוי אלא לדעת⁵⁷, שהיה מורה על
 19 החבור וההתקשרות דהאבר עם המוח שבראש
 20 יותר מפל שאר אברי הגוף, שהרי בשאר
 21 האברים גם אם יחשוב בתאנה לא יתפעל ידו
 22 או רגלו, ומזה מוכן שהיסוד מגיע למעלה
 23 מעלה כו'. וכן הוא גם בדרך ההמשכה
 24 מלמעלה למטה, כמו בהמשכת הטפה,
 25 שגמשכת מהמובחר שבמח⁵⁸ ובאה למטה מטה
 26 עד "סיומא דגופא". ושני ענינים אלו (ההעלאה
 27 וההמשכה שבספירת היסוד) ישנם גם בעבודה
 28 ד"צדיק יסוד עולם". דהנה, בעבודת הצדיקים
 29 יש חלוקי מדרגות. יש צדיקים שהדבקות
 30 שלהם היא בתכלית התפשטות הגשמיות
 31 במסירות נפש האמתית מפל וכל כו', ויש
 32 צדיקים שאין להם מסירות נפש אמתית כמו
 33 אלו, ועם כל זה הם גבוהים מאוד נעלים מאלו
 34 כו', וכענין רבן יוחנן בן זכאי עם רבי חנינא בן
 35 דוסא שהיה רבי חנינא בן דוסא כעבד לפני
 36 המלך⁵⁹, דאף-על-פי שמסירות-
 37 נפש של זה רבי חנינא בן דוסא
 38 אמתית יותר, אכל שרש נשמתו והשגתו אינה

(53) תו"א שם, ג ואילך. (54) משלי יו"ד, כה. ראה זח"א נט, ב. (55) תקו"ז בהקדמה - "פתח אליהו" (זו, א). (56) זח"ג רכג, ב. רלו, א. רעט, א. רפג, א. ועוד. (57) יבמות נג, ב. (58) ראה תניא קונטרס אחרון קנז, א. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ס"ע רפג. ביאורי זוהר לאדמו"ר האמצעי בלק קו, א. ביאורי זוהר להצ"ח ב' ע' תריג ואילך. אוה"ת בהעלותך ע' תכו. ועוד. (59) ברכות לד, ב.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 בְּמָקוֹם גְּבוּהַ כָּל-כָּף כְּמוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן זְכַאי, שֶׁזָּה רַבִּי חֲנִינָא בֶן
 2 דוּסַי מִבְּחִינַת חֶסֶד וְזֶה רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן זְכַאי מִבְּחִינַת חֲכָמָה וְהַחֲכָמָה
 3 הִיא לְמַעַל מִהַחֶסֶד.

4 אָמְנָם, כְּאֲשֶׁר גַּם הַמְּסִירוֹת-נִפְשׁ שֶׁל (הַצְּדִיקִים שֶׁמְדַרְגָּתָם
 5 הִיא) מְדַרְגַת הַחֲכָמָה אֲמַתִּית

6 יוֹתֵר לְמַעַל מִמְּסִירוֹת-נִפְשׁ
 7 שֶׁל (הַצְּדִיקִים שֶׁמְדַרְגָּתָם
 8 הִיא) מְדַרְגַת הַחֶסֶד, כְּלוּמֵר,

9 כְּאֲשֶׁר שְׁתֵּי הַמַּעֲלוֹת בְּאוֹת יוֹד, אָז
 10 אֵין לְשַׁעַר גּוֹדֵל הַמַּעַלָּה
 11 שְׂבֻהָ, שֶׁיְהִיָּה הַהֲתַעֲוּרוֹת

12 לְמַעַלָּה כְּתוּבָא מֵעַבְדָּה נַעֲלִית וּז'
 13 בְּשְׁתֵּי הַמַּעֲלוֹת. אַחַת -

14 בְּמָקוֹם הַנַּעֲלָה בְּיוֹתֵר בְּרוּגְמָה
 15 הַגְּבוּהָ, וְשֵׁנִיָּה - בְּתוֹסַפַּת
 16 הַהֲאָרָה (בְּהַמְשָׁכָה וְהַגִּילּוּי

17 מִלְּמַעַל לְמַטָּה). וְזוֹהִי מַעֲלַת
 18 יוֹסֵף הַצְּדִיק, "צְדִיק יִסּוּד
 19 עוֹלָם", שֶׁהִיוּ בּוֹ שְׁנֵי עֲנִינִים

20 הַנִּזְכָּרִים, שֶׁשָּׂרָשׁ נִשְׁמָתוֹ הִיָּתָה
 21 לְמַעַלָּה בְּיוֹתֵר בְּרוּגְמַת רַבִּי יוֹחָנָן
 22 בֶּן זְכַאי שֶׁהוּא מִבְּחִינַת הַחֲכָמָה
 23 שֶׁלְּמַעַל מִבְּחִינַת הַחֶסֶד, וְגַם

24 הַמְּסִירוֹת-נִפְשׁ שֶׁל לְמַטָּה
 25 הִיָּתָה בְּחֻקֵּי הָעֲלוּי בְּרוּגְמַת
 26 רַבִּי חֲנִינָא בֶּן דוּסַי, וְלִכְּפֹי הַגִּיעַ

27 יוֹסֵף הַצְּדִיק לְמַעַלָּה בְּרוּמָמוֹת
 28 הַמְּדַרְגּוֹת, וּמִשָּׁם מֵרוֹם הַמַּעֲלוֹת
 29 נִמְשָׁךְ לְמַטָּה תוֹסַפַּת הַהֲאָרָה
 30 בְּיוֹתֵר.

31 וְזֶהוּ הַטַּעַם הַפְּנִימִי לִכְךָ שֶׁנֶּאֱמַר
 32 בְּכַתּוּב "בֶּן פֶּרֶת יוֹסֵף, בֶּן פֶּרֶת
 33 עֲלֵי עֵין", שֶׁכָּפַל הָעֵנָן בְּאֵז
 34 לְרִמּוֹ עַל שְׁנֵי מִינֵי הַתְּקַשְׁרוֹת

35 הַנִּזְכָּרִים שֶׁל מִידַת הִיסוּד (מִלְּמַעַלָּה
 36 לְמַטָּה בְּדֶרֶךְ הַמַּשְׁכָּה וּמִלְּמַטָּה
 37 לְמַעַלָּה בְּדֶרֶךְ הָעֲלָאָה). כִּי הִנֵּה
 38 "פֶּרֶת" הוּא לְשׁוֹן פֶּרִיָּה

39 וְרַבִּיָּהּ, שֶׁהוּא עֲנָנָן
 40 הַהֲתַקְשְׁרוֹת מִלְּמַעַלָּה לְמַטָּה
 41 (הַמְשָׁכָה), לְהוֹלִיד נִשְׁמֹת
 42 וּמִלְּאָכִים. וּמִפְּרָשׁ הַכְּתוּב

43 הַטַּעַם לְמָה יוֹסֵף הוּא "בֶּן
 44 פֶּרֶת" הַמְּמִשֵּׁךְ מִלְּמַעַלָּה לְמַטָּה,

לְפִי שֶׁהוּא "בֶּן פֶּרֶת עֲלֵי עֵין", שֶׁמְרַבֵּה עוֹמֵק הַהֲתַקְשְׁרוֹת
 מִלְּמַטָּה לְמַעַלָּה מֵעַלָּה, שֶׁזָּהוּ "עֲלֵי עֵין", לְמַעַלָּה מֵעַל
 רַבְתֵּי כוּי (כְּמַבְאֵר שֵׁם ב'תורה אור' לַאֲדַמּוּר' הוֹקֵן בְּאֲרוּכָה).
 וְזֶהוּ גַם מֵה שֶׁכָּתַב הָרַב הַמַּגִּיד מִמְעוּרֵיט בְּמָקוֹם אַחֵר⁶⁰
 שֶׁ"יִסּוּד יֵשׁ בּוֹ כַח לְעֲלוֹת עַד
 הַדַּעַת וְלְהַשְׁפִּיעַ מִן הַמוֹחִין
 כוּי" וְהוּא הַמְּחַבֵּר אֶת הַכֵּל,
 אֵת כָּל הַמִּידוֹת בִּיחַד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב
 כִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְאֲרָץ כוּי'
 דְּאֶחָד בְּשָׂמָא וּבְאֲרָעָא כוּי'
 עַל-יְדוֹ הֵם כָּל שֶׁבַע הַמִּידוֹת
 (הַרְמוּזוֹת בַּסּוּף "לך ה' הגדולה",
 כְּאֲמוּר לְעִיל) מְתַחַבְּרִים כִּי הוּא
 בְּחִינַת הִיסוּד הַנְּרִמָּז ב'כִּי כָל בְּשָׂמִים
 וּבְאֲרָץ" צְדִיק כוּי' צְדִיק יִסּוּד
 עוֹלָם. וּבְזֶה עֲבוּרַת הַצְּדִיק
 הַמְעוּרָרֵת שֶׁפַע מִן הַמוֹחִין אֶל הַמִּידוֹת
 וְהַשְׁפַּעָה לְעוֹלָם נִבְיָא הַשְׁפַּע
 לְעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה כוּי' כִּי לֹא בָּא
 הַשְׁפַּע הָעֲלוּי לְעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה
 אֶלָּא עַל-יְדֵי צְדִיק שֶׁבְּעוֹלָם
 הָעֲשִׂיָּה כוּי' וְהִבֵּן".

וְיֵשׁ לְקֶשֶׁר זֶה עִם תּוֹרַת
 הַמַּגִּיד²⁹ הַנִּזְכָּר (סַעֲיָה ב)
 מִמְּשָׁל הָאֵב שֶׁמְצַמֵּץ אֶת
 שְׁכֵלּוֹ בְּשִׁבִיל בְּנוֹ הַקֶּטָן, כְּדִי
 לַשְׁחֹק אֹתוֹ. כְּמַבּוּאֵר לְעִיל, וְדוּגְמָתוֹ
 בְּנִמְשָׁל, שֶׁהַצְּמִצּוּם הוּא
 בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל, בְּשִׁבִיל
 שֶׁהִיוּ יִשְׂרָאֵל צְדִיקִים בְּעוֹלָם
 הַזֶּה, שֶׁעֲנָנָן זֶה קֶשֶׁר עִם
 "צְדִיק יִסּוּד עוֹלָם" הַנִּזְכָּר,

גַּם מֵה שֶׁכָּתַב הָרַב הַמַּגִּיד בְּמָקוֹם אַחֵר⁶⁰ שֶׁ"יִסּוּד יֵשׁ בּוֹ כַח לְעֲלוֹת
 עַד הַדַּעַת וְלְהַשְׁפִּיעַ מִן הַמוֹחִין כוּי" וְהוּא הַמְּחַבֵּר אֶת הַכֵּל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב
 כִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְאֲרָץ כוּי' דְּאֶחָד בְּשָׂמָא וּבְאֲרָעָא כוּי' עַל-יְדוֹ הֵם מְתַחַבְּרִים
 כִּי הוּא צְדִיק כוּי' צְדִיק יִסּוּד עוֹלָם. וּבְזֶה נִבְיָא הַשְׁפַּע לְעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה כוּי' כִּי
 לֹא בָּא לְעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה אֶלָּא עַל-יְדֵי צְדִיק שֶׁבְּעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה כוּי' וְהִבֵּן". וְיֵשׁ
 לְקֶשֶׁר זֶה עִם תּוֹרַת הַמַּגִּיד²⁹ הַנִּזְכָּר (סַעֲיָה ב) מִמְּשָׁל הָאֵב שֶׁמְצַמֵּץ אֶת שְׁכֵלּוֹ
 בְּשִׁבִיל בְּנוֹ הַקֶּטָן, וְדוּגְמָתוֹ בְּנִמְשָׁל, שֶׁהַצְּמִצּוּם הוּא בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל, בְּשִׁבִיל
 שֶׁהִיוּ יִשְׂרָאֵל צְדִיקִים, שֶׁעֲנָנָן זֶה קֶשֶׁר עִם "צְדִיק יִסּוּד עוֹלָם" הַנִּזְכָּר,
 שֶׁעַל-יְדוֹ נַעֲשִׂית הַמְּשַׁכֵּת כָּל הָעֲנִינִים מִלְּמַעַלָּה.

וְזֶהוּ גַם מֵה שֶׁכָּתַב הָרַב הַמַּגִּיד בְּמָקוֹם אַחֵר⁶⁰ שֶׁ"יִסּוּד יֵשׁ בּוֹ כַח לְעֲלוֹת
 עַד הַדַּעַת וְלְהַשְׁפִּיעַ מִן הַמוֹחִין כוּי" וְהוּא הַמְּחַבֵּר אֶת הַכֵּל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב
 כִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְאֲרָץ כוּי' דְּאֶחָד בְּשָׂמָא וּבְאֲרָעָא כוּי' עַל-יְדוֹ הֵם מְתַחַבְּרִים
 כִּי הוּא צְדִיק כוּי' צְדִיק יִסּוּד עוֹלָם. וּבְזֶה נִבְיָא הַשְׁפַּע לְעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה כוּי' כִּי
 לֹא בָּא לְעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה אֶלָּא עַל-יְדֵי צְדִיק שֶׁבְּעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה כוּי' וְהִבֵּן". וְיֵשׁ
 לְקֶשֶׁר זֶה עִם תּוֹרַת הַמַּגִּיד²⁹ הַנִּזְכָּר (סַעֲיָה ב) מִמְּשָׁל הָאֵב שֶׁמְצַמֵּץ אֶת שְׁכֵלּוֹ
 בְּשִׁבִיל בְּנוֹ הַקֶּטָן, וְדוּגְמָתוֹ בְּנִמְשָׁל, שֶׁהַצְּמִצּוּם הוּא בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל, בְּשִׁבִיל
 שֶׁהִיוּ יִשְׂרָאֵל צְדִיקִים, שֶׁעֲנָנָן זֶה קֶשֶׁר עִם "צְדִיק יִסּוּד עוֹלָם" הַנִּזְכָּר,
 שֶׁעַל-יְדוֹ נַעֲשִׂית הַמְּשַׁכֵּת כָּל הָעֲנִינִים מִלְּמַעַלָּה.

כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב "בֶּן פֶּרֶת יוֹסֵף, בֶּן פֶּרֶת
 עֲלֵי עֵין", שֶׁכָּפַל הָעֵנָן בְּאֵז
 לְרִמּוֹ עַל שְׁנֵי מִינֵי הַתְּקַשְׁרוֹת
 הַנִּזְכָּרִים שֶׁל מִידַת הִיסוּד (מִלְּמַעַלָּה
 לְמַטָּה בְּדֶרֶךְ הַמַּשְׁכָּה וּמִלְּמַטָּה
 לְמַעַלָּה בְּדֶרֶךְ הָעֲלָאָה). כִּי הִנֵּה
 "פֶּרֶת" הוּא לְשׁוֹן פֶּרִיָּה
 וְרַבִּיָּהּ, שֶׁהוּא עֲנָנָן
 הַהֲתַקְשְׁרוֹת מִלְּמַעַלָּה לְמַטָּה
 (הַמְשָׁכָה), לְהוֹלִיד נִשְׁמֹת
 וּמִלְּאָכִים. וּמִפְּרָשׁ הַכְּתוּב
 הַטַּעַם לְמָה יוֹסֵף הוּא "בֶּן
 פֶּרֶת" הַמְּמִשֵּׁךְ מִלְּמַעַלָּה לְמַטָּה,

באתי לגני אחותי כלה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 שְׁעַל-יָדוֹ נַעֲשִׂית הַמְּשַׁכֶּת כָּל הָעֲנֻנִים מִלְּמַעַלָּה לְעוֹלַם הָעֵשִׂיָּה
2 הַחַחְתוּן.
3 וּבִזְהָ מַסִּים עֲנִין הַשְּׁלִישִׁי שְׁבִי"ד אַחֲרֵי הָעֲנִין הָרִאשׁוֹן, כִּפִּי שְׁהוּא
4 אֲצֵל הַמִּקְבֵּל וְהָעֲנִין הַשֵּׁנִי כִּפִּי שְׁהוּא אֲצֵל הַמִּשְׁפִּיעַ, וְהָעֲנִין הַשְּׁלִישִׁי בָּאוֹת
5 יו"ד שֶׁל שֵׁם הו"י הוּא שְׁמוֹרָה עַל
6 סְפִירַת הַיְסוּד, סִיּוּמָא דְגּוֹפָא, 1
7 דְאֶחִיד בְּשִׁמְיָא וּבְאַרְעָא, 2
8 שְׁמַאֲחִד אֶת הַמְּשַׁפִּיעַ
9 וְהַמְּקַבֵּל, כַּמְבוּאָר לְעֵיל, הִיְנוּ, 3
10 שְׁלֹאֲחֵרִי שְׁיִשְׁנוּ הַבְּטוּל
11 שְׁמַצַּד הַמְּקַבֵּל (עֲנִין הָאֶחָד
12 שְׁבִי"ד), וְהַבְּטוּל שְׁמַצַּד
13 הַמְּשַׁפִּיעַ (עֲנִין הַשֵּׁנִי
14 שְׁבִי"ד), יִשְׁנוּ גַם עֲנִין
15 הַשְּׁלִישִׁי שְׁבִי"ד, שְׁמַחְבֵּר
16 וּמַאֲחֵד הַמְּשַׁפִּיעַ וְהַמְּקַבֵּל,
17 הִיְנוּ, שְׁכָל הָאוֹתִיּוֹת, כָּל
18 הַהִמְשָׁכוֹת מִלְּמַעַלָּה, בְּכֹל
19 שְׁבַע הַמִּידוֹת הַרְמוּזוֹת בְּכַתוּב "לֶךְ ה'
20 הַגְּדוּלָּה" יוֹמְשָׁכוּ וְיָבֹאוּ בְּאוֹפֵן
21 שֶׁל קְלִיטָה פְּנִימִית לְמִטָּה
22 בְּמִקְבֵּל.
23 (ו) וּמְשִׁיף הַרְבִּי הַרִי"צ בַּעַל
24 הַהִילּוּל בְּמַאֲמָר הַנוֹכַח (בְּאֵתִי
25 לַגִּנִּי תש"ו), שְׁכָל הַנִּ"ל אֹדוֹת
26 הָעֲנֻנִים הַשּׁוֹנִים שְׁבָאוֹת יו"ד (וּבִשְׂאֵר
27 אוֹתִיּוֹת שֵׁם הו"י) הוּא בָּאוֹת
28 דְל"ת שְׁמַסְטְרָא מֵהַצַּד
29 דְקְדוּשָׁה וְיֵשׁ בָּהּ יו"ד, מֵהַ-
30 שְׂאִין-בֶּן בְּסִטְרָא הַצַּד
31 דְלְעוֹמַת-זְהָ, הֵיפֵךְ הַקְּדוּשָׁה,
32 אוֹת רִי"ש, עַל זֶה נֶאֱמַר⁶¹
33 וְלָרֵשׁ אִין כָּל, שְׂאִין לְהֵם
34 בְּחִינַת כָּל, וְהַכּוֹנֵה לְסִפִּירַת
35 הַיְסוּד הַנּוֹמָז, כַּאֲמֹר, בְּפִסּוּק כִּי כָל
36 בְּשִׁמְיִם וּבְאַרְעֵי, דְאֶחִיד
37 בְּשִׁמְיָא וּבְאַרְעָא, הַסִּפִּירָה
38 הַמַּחְבֵּרֶת אֶת הַמִּידוֹת עִם סִפִּירַת
39 הַמַּלְכוּת, כַּאֲמֹר לְעֵיל, הִיְנוּ, שְׂאִין
40 לְהֵם לְצַד שֶׁל הֵיפֵךְ הַקְּדוּשָׁה,
41 סְפִירַת הַיְסוּד הַמַּחְבֵּרֶת,
42 וּמִשּׁוֹם זֶה אִין לוֹ כָּל־
43 כְּפִשׁוּטוֹ (בִּי אִים אִיו קִין
44 זֶאךְ נִיטָא אִין לוֹ שׁוֹם דְבַר).

וְהוּא הַפֶּךָ מֵהַ שְׁפָתוֹב בְּיַעֲקֹב (שֶׁהוּא כָּלְלוֹת עֲנִין
הַקְּדוּשָׁה) "יֵשׁ לִי כָּל"⁶².
וּמוֹסִיף עוֹד עֲנִין בְּזָה, שְׂאוֹת דְל"ת הוּא גַם מְלִשׁוֹן דְּבוּר,
וְזֶהוּ הַטַּעַם הַפְּנִימִי לְכַךְ שְׂאוֹת דְל"ת הוּא מַסְטְרָא דְקְדוּשָׁה,
שְׁמוֹרָה עַל הַגְּלוּי דְדָבַר הַנִּי, וְהוּא
שְׁעַל-יָדֵי-זְהָ בְּכוּחוֹ שֶׁל דְבַר ה'
נַעֲשֶׂה הַתְּהוּוֹת וְקִיּוּם כָּל
הַמְּצִיאוֹת (כְּמוֹ שְׁכַתוּב בְּדָבַר
הַנִּי שְׁמִים נַעֲשׂוּ גו"י⁶³)
שֶׁמִּמְשִׁיכָה לְהַתְקִיּוּם מֵאוֹ שֶׁשֶׁת יָמֵי
בְּרֵאשִׁית וְעַד הַיּוֹם מִפְּנֵי שִׁדְבַר ה'
(בְּעֵשֶׂר מֵאֲמֹרוֹת שֶׁבָּהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם)
מִמְשִׁיךְ לְהוֹוֹת וּלְקִיּוּם אוֹתָהּ. מֵהַ-
שְׂאִין-בֶּן מַצַּד ה'לְעוֹמַת-זְהָ,
הֵיפֵךְ הַקְּדוּשָׁה, וּבְפִרְט מַצַּד
הַתְּגַבְּרוֹת ה'לְעוֹמַת-זְהָ יוֹתֵר
(בְּזִמְן הַגְּלוּת), הָרִי זֶה פּוֹעֵל גַּם
בְּקְדוּשָׁה שְׂיִהְיָ הַדְּבוּר
שֶׁבְּאֲמַצְעוֹתָיו נִמְשַׁכֶּת הַחַיּוֹת לְהַתְהוּוֹת
וּקִיּוּם הַמְּצִיאוֹת בְּתַכְלִית הַהֶעְלָם
וְהַהִסְתָּר, וּכְמוֹ שְׁכַתוּב⁶⁴
נֶאֱלַמְתִּי דוּמְיָה הַחֲשִׁיתִי גו'
שְׁתִּיקָה מוֹחֲלֶטֶת, לֵאלֹא כֵל דִּיבוּר, כִּפִּי
שִׁיתְבָּאָר לְהֵלֵךְ הַקֶּשֶׁר שֶׁל דִּיבוּר
לְקְדוּשָׁה, וְשְׁתִּיקָה לְהֵיפֵךְ הַקְּדוּשָׁה.
וְיִוָּבֵן בְּהַרְחֵבֶת הַבְּאוּר הַקָּשֶׁר
וְהַשְּׂכִיכוֹת (דְּהֶעְלָם וְהַסְתָּר
הַדְּבוּר לְהַעֲנִין ד"לָרֵשׁ אִין
כָּל" הַמְּבַטָּא אֶת עֲנִין ה'לְעוֹמַת זְהָ,
הַסְתָּר-אַחֲרָא) מֵהַהֶפֶךָ וּמֵהַקְּצָה
הַשֵּׁנִי הַנִּיגוּד הַמּוֹחֲלֵט שֶׁל הַהֶעְלָם
וְהַסְתָּר שְׂיִהְיָ לְעֵתִיד-לְבָא
בְּתַקוּן הַצְּמִצּוּם שְׂאוֹ יִהְיֶה תַכְלִית
הַגְּלוּי, לֵאלֹא כָּל הַעֵלֶם וְהַסְתָּר.
דְּהַגָּה, לְעֵתִיד-לְבָא כְּתִיב⁶⁵
וְנִגְלָה כְּבוֹד הַנִּי וְרָאוּ כָּל
בְּשַׂר יַחְדָּו כִּי פִי הַנִּי דְבַר.
וְיִדְוַע הַדִּיּוּק הַשְּׂאֵלָה בְּזָה
הַנוֹבַעַת מִדִּיּוּק לְשׁוֹן הַכְּתוּב, הָרִי
הַתְּהוּוֹת הָעוֹלָם בְּדְבוּרוֹ
לְבָא בְּתַקוּן הַצְּמִצּוּם. דְּהַגָּה, לְעֵתִיד-לְבָא כְּתִיב⁶⁶
בְּשַׂר יַחְדָּו כִּי פִי הַנִּי דְבַר. וְיִדְוַע הַדִּיּוּק בְּזָה, הָרִי הַתְּהוּוֹת הָעוֹלָם בְּדְבוּרוֹ
יַתְבָּרֵךְ, בְּעֵשֶׂרָה מְאֻמְרוֹת, הִיא מְשֵׁם אֲלָקִים דְּיָקָא (וְיֵאמָר אֲלָקִים⁶⁶), וּמֵהוּ

(61) שמואל-ב יב, ג. (62) וישלח לג, יא. (63) תהלים לג, ו. (64) שם לט, ג. (65) ישעי' מ, ה. (66) בראשית א, ג. ועוד. וראה זח"ג רטז, סע"ב. ועוד.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 ותפרך, בעשרה מאמרות, היא משם אלקים דוקא (כמו
 2 שכתוב כמה וכמה פעמים לגבי הבריאה בששת ימי בראשית ויאמר
 3 אלקים⁶⁶), ומהו אומרם ואם כן מה הטעם שהכתוב אומר וראו גו'
 4 פי פי הו' דבר והרי הדיבור שבאמצעותו היתה הבריאה היה בשם
 5 אלוקים?
 6 אף הענין הוא כמו שמבאר
 7 אדמו"ר האמצעי על
 8 הפסוק⁶⁷ הללו את הו' מן
 9 השמים הללו והו' במרומים גו'
 10 הללו את הו' מן הארץ גו'
 11 החיה וכל בהמה וגו', שכל
 12 פרטי הנבראים בשמים וארץ
 13 כולל גם החיות והבהמות עד למטה
 14 מטה מהללים לשם הו',
 15 דלכאורה אינו מוכן, איך
 16 שיף שהנבראים שהתהווותם
 17 משם אלקים, יהללו את שם
 18 הו', היינו מה הקשר והשייכות של
 19 נבראים אלה לשם הו'? בשלמא לו
 20 הייתה אמירת קדוש קדוש
 21 קדוש הו'⁶⁸ (שפרושו של
 22 הביטוי 'קדוש' הוא 'מובדל'⁶⁹),
 23 שיכת גם הנבראים שנתהוו
 24 על-ידי עשרה מאמרות ד'שם
 25 אלקים, וגם הם מסוגלים להכיר
 26 בכך שהקדוש-בורך הוא מובדל מהם,
 27 פיון שגם משם אלקים
 28 כתוצאה מהתבוננות בענייני ומותרו
 29 של שם אלוקים יכולים לבא
 30 להפכה דקדוש הו', שהו'
 31 היא קדוש ומובדל ולכן אין
 32 פלא שגם נבראים תחוננים מכירים
 33 בקדושתו ומעלתו של שם הו'. אבל
 34 מה שנאמר בכל פרטי
 35 הנבראים הללו את הו' (ועד
 36 שאפילו באומות העולם
 37 כתיב⁷⁰ הללו את הו' כל
 38 גוים), אינו מוכן, איך שיף
 39 ההילול דשם הו' אצל
 40 נבראים שהתהווות מציאותם
 41 היא משם אלקים, כלומר, איד

הם מסוגלים להלל ולשבח בחינה שלכאורה אין להם כל שייכות אליה?
 ומבאר אדמו"ר האמצעי בארוכה, על-פי מה שכתוב⁷¹ וידעת
 היום והשבת אל לבבך פי הו' הוא האלקים, ואיתא מובא
 בזהר⁷² ד'הו' ואלקים כולא חד שהוא האיתוד בין
 הו' ואלוקים עיקרא דכולא עיקר
 הכל, ולכן, גם התהוות
 הנבראים משם אלקים היא
 באופן ש"הו' ואלקים כולא
 חד", ובעצם ההתהוות היא משם
 אלוקים כפי שהוא מאוחד עם שם הו'
 אלא ששם אלקים הוא על-
 דרך מגן ונרתק כסוי לשם
 הו', כמו שכתוב⁷³ כי שמש
 ומגן הו' אלקים, אבל
 להיותו מגן ונרתק דקדושה
 כיוון שגם שם אלוקים עצמו הוא בצד
 הקדושה, כמו שם הו', וממילא אינו
 הסתר אמיתי על הקדושה אלא חלק
 בלתי נפרד מהקדושה עצמה, הנה
 גם על-ידו באמצעות שם אלוקים
 יכול להיות אצל כל
 הנבראים הענין דהללו את
 הו', ועד ש"הללו את הו'
 (גם) כל גוים" וכל הנבראים, ואף
 הגויים, למרות שנבראו בשם אלוקים,
 יכולים להלל את שם הו', כי לאמיתו
 של דבר "הו' ואלוקים כולא חד".
 אמנם, כל זה הוא בזמן הזה,
 זמן הגלות, שרק על-ידי אמצעות
 העשרה מאמרות ד'שם
 אלקים' המגן ומסתר על שם הו'
 מגיעים לשם הו', ובמילא
 הרי זה האור היוודע נמשך למטה
 והנבראים מסוגלים להכיר בו ולהתבונן
 בו ולהלל אותו רק "שמש הו'"
 כמו שהיא בתוך המגן
 והנרתק דשם אלקים, אבל
 לעתיד-לבא בימות המשיח יהיה
 אבל לעתיד-לבא יהיה

אומרם וראו גו' פי פי הו' דבר. אף הענין הוא
 כמו שמבאר אדמו"ר האמצעי על הפסוק⁶⁷
 הללו את הו' מן השמים הללו והו' במרומים גו'
 הללו את הו' מן הארץ גו' החיה וכל בהמה
 וגו', שכל פרטי הנבראים בשמים וארץ עד
 למטה מטה מהללים לשם הו', דלכאורה אינו
 מוכן, איך שיף שהנבראים שהתהווותם משם
 אלקים, יהללו את שם הו'. בשלמא אמירת
 קדוש קדוש הו'⁶⁸ (שפרושו 'מובדל'⁶⁹),
 שיכת גם הנבראים שנתהוו על-ידי עשרה
 מאמרות ד'שם אלקים, פיון שגם משם אלקים
 יכולים לבא להפכה דקדוש הו', שהו' הוא
 קדוש ומובדל. אבל מה שנאמר בכל פרטי
 הנבראים הללו את הו' (ועד שאפילו באומות
 העולם כתיב⁷⁰ הללו את הו' כל גוים), אינו
 מוכן, איך שיף ההילול דשם הו' אצל נבראים
 שהתהווות מציאותם היא משם אלקים. ומבאר
 בארוכה, על-פי מה שכתוב⁷¹ וידעת היום
 והשבת אל לבבך פי הו' הוא האלקים, ואיתא
 בזהר⁷² ד'הו' ואלקים כולא חד שהוא עיקרא
 ד'כולא, ולכן, גם התהוות הנבראים משם
 אלקים היא באופן ש"הו' ואלקים כולא חד",
 אלא ששם אלקים הוא על-דרך מגן ונרתק לשם
 הו', כמו שכתוב⁷³ כי שמש ומגן הו' אלקים,
 אבל להיותו מגן ונרתק דקדושה, הנה גם
 על-ידו יכול להיות אצל כל הנבראים הענין
 דהללו את הו', ועד ש"הללו את הו' (גם) כל
 גוים". אמנם, כל זה הוא בזמן הזה, שרק
 על-ידי העשרה מאמרות ד'שם אלקים' מגיעים
 לשם הו', ובמילא הרי זה רק "שמש הו'" כמו
 שהיא בתוך המגן והנרתק ד'שם אלקים',

ו. תורת חיים ח"ב ע' 964 (בהוצאה החדשה - תצוה שכה, ד ואילך).

(67) תהלים קמח, א ואילך. (68) ישעי' ו, ג. (69) לקו"ת אמור לא, א. ובכ"מ. (70) תהלים קיז, א. (71) ואתחנן ד, לט. (72) ח"א יב, סע"א. ח"ב כו, ב. קסא, א. ח"ג קמג, א. רסד, א. ועוד. (73) תהלים פד, יב. וראה תניא שעהיוה"א פ"ד. ובכ"מ.

באתי לגני אחותי כלה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 החדוש ד'ונגלה כבוד הו' וראו כל בשר יחדו פי פי הו' 1
 2 דבר, שהקדוש-ברוך-הוא מוציא חמה מנרתקה⁷⁴, 2
 3 ש"שמש הו' האור והגילוי של שם הו' יצא מהמגן ונרתק 3
 4 דשם אלקים, ואז יראו את הגילוי דשם הו' כמו שהוא 4
 5 מצד עצמו, "פי פי הו' 5
 6 דבר". וגלוי זה של שם הו' 6
 7 בימות המשיח יהיה בכל 7
 8 הנבראים ללא הבל, כמו 8
 9 שכתוב "וראו כל בשר", 9
 10 הינו לא רק נשמות ומלאכים 10
 11 שהם נבראים רחניים עליונים, אלא 11
 12 "כל בשר", גם נבראים גשמיים 12
 13 וישריים ועד לחיות ובהמות 13
 14 למטה, וכירו "פי פי הו' 14
 15 דבר". ועל-דרך מה שכתוב 15
 16 (בפרות שנשארו את הארון 16
 17 בימי דוד המלך) וישנה 17
 18 הפרות⁷⁵, ופירוש הדברים הוא 18
 19 כדברי חכמינו ז"ל שאמרו הפרות 19
 20 שירה, ומאי אינו שירה אמרו 20
 21 כו' שירו⁷⁶ להו' שיר 21
 22 חדש⁷⁷, שזוהי השירה 22
 23 דלעתיד-לבא, כדאיתא 23
 24 במדרש⁷⁸ שהשיר דלעתיד- 24
 25 לבא, שאז תהיה גאולה 25
 26 שלימה ונצחית שאין אחריה 26
 27 גלות, הוא לשון זכר, שירו 27
 28 להו' שיר חדש, והרי הגלוי 28
 29 של האלוקות בעולם דלעתיד-לבא 29
 30 יהיה באופן ד'וראו כל 30
 31 בשר", גם בהמות וחיות, 31
 32 "פי פי הו' דבר", שדבורו 32
 33 תברך שבו נתהווה העולם ובו כל 33
 34 הנבראים ממשכים להתקיים? יהיה 34
 35 בתכלית הגלוי, וכמבאר לעיל 35
 36 שהתגלות הדיבור העליון שייך לצד 36
 37 הקדושה (אות דל"ת). 37
 38 מה-שאין-פן עתה בזמן 38
 39 הגלות כאשר יש העלם והסתר על 39
 40 האור האלוקי המהווה ומחייה ומקים

את העולמות הוא ההפך מזה לגמרי, שדבורו יתברך הוא 41
 בתכלית ההעלם וההסתר, וכמו שכתוב נאלמתי דומיה 42
 החשיתי גו', ביטויים שמשמעותם שתיקה, "נאלמתי" לשון אלם, 43
 שזהו הפך ענין הדבור. וכפי שמפרש ה'צמח צדק' שזהו 44
 גם התוכן הפנימי בכך שבזמן 45
 הגלות פתיב⁷⁹ על מצבם של בני 46
 ישראל כרחל כמו כבשה לפני 47
 גוזזיה נאלמה ומאפשרת לגוזז את 48
 צמרה ללא כל מחאה, שהוא הפך 49
 ענין הדבור. ומבאר מה 50
 שכתוב "כרחל לפני גוזזיה" 51
 דוקא "נאלמה", הפסוק מדייק 52
 ומשווה את מצבם של בני ישראל בזמן 53
 הגלות לכבשה שותקת, לרמוז על ענין 54
 זה של ה'שתיקה' בזמן הגלות כפי 55
 שהוא למעלה באלוקות, ד'רחל" 56
 היא כנסת ישראל⁸⁰, ספירת 57
 המלכות, ובזמן הגלות שאז 58
 ישנם "גוזזיה", הגוזזים 59
 בחינת שערות שלה וממעטים 60
 את מציאותה ומסתירים עליה, הרי 61
 הם "נאלמה", שבחינת 62
 הדבור שבפעשה מאמרות 63
 המשפיע חיות לעולמות ולנבראים, 64
 הוא בחינת שתיקה ודומיה, 65
 והמשכת החיות היא לא בשפע 66
 רב ובגילוי אלא על-ידי לבושים 67
 ושערות המסתירים על 68
 בחינת הדבור⁸¹. וכמו שמבאר 69
 בעל ההולא בהמשך הפרק, 70

החדוש ד'ונגלה כבוד הו' וראו כל בשר יחדו 1
 כי פי הו' דבר, שהקדוש-ברוך-הוא מוציא 2
 חמה מנרתקה⁷⁴, ש"שמש הו'" יצא מהמגן 3
 ונרתק דשם אלקים, ואז יראו את הגילוי דשם 4
 הו' כמו שהוא מצד עצמו, "פי פי הו' דבר". 5
 וגלוי זה יהיה בכל הנבראים, כמו שכתוב 6
 "וראו כל בשר", הינו לא רק נשמות ומלאכים, 7
 אלא "כל בשר", ועד לחיות ובהמות למטה, 8
 וכירו "פי פי הו' דבר". ועל-דרך מה שכתוב 9
 (בפרות שנשארו את הארון) וישנה הפרות⁷⁵, 10
 שאמרו שירה, ומאי שירה אמרו כו' שירו⁷⁶ 11
 להו' שיר חדש⁷⁷, שזוהי השירה דלעתיד-לבא, 12
 כדאיתא במדרש⁷⁸ שהשיר דלעתיד-לבא, שאז 13
 תהיה גאולה שאין אחריה גלות, הוא לשון זכר, 14
 שירו להו' שיר חדש, והרי הגלוי דלעתיד-לבא 15
 יהיה באופן ד'וראו כל בשר", גם בהמות 16
 וחיות, "פי פי הו' דבר", שדבורו יתברך יהיה 17
 בתכלית הגלוי. 18

אלם, שזהו הפך ענין הדבור. וכפי שמפרש ה'צמח צדק' שזהו גם שבזמן 23
 הגלות פתיב⁷⁹ כרחל לפני גוזזיה נאלמה, שהוא הפך ענין הדבור. ומבאר 24
 מה שכתוב "כרחל לפני גוזזיה" דוקא "נאלמה", ד'רחל" היא כנסת 25
 ישראל⁸⁰, ספירת המלכות, ובזמן הגלות שאז ישנם "גוזזיה", הגוזזים בחינת 26
 שערות שלה, הרי הם "נאלמה", שבחינת הדבור שבפעשה מאמרות הוא 27
 בבחינת שתיקה ודומיה, והמשכת החיות על-ידי לבושים ושערות המסתירים 28
 על בחינת הדבור⁸¹. וכמו שמבאר בעל ההולא בהמשך הפרק, שהאור 29
 האור האלוקי המהווה ומחייה ומקים

ז. ראה רשימות לאיכה ע' 19 (אוה"ת נ"ך כרך ב ע' א'מח). אוה"ת בראשית נא, א. רשימות לתהלים (יהל אור) עה"פ לט, ג (ע' קמו ואילך). ח. לקו"ת מסעי פח, ג.
 (74 נדרים ח, ב. 75 שמואל-א ו, יב. 76 תהלים צח, א. 77 ע"ז כז, ב. זח"ב קלו, סע"ב ואילך. 78) תנחומא פרשתנו יו"ד. ועוד. (79 ישע"י נג, ז. 80) זח"ב כט, ב. תניא פרק מה (סד, ב). ובכ"מ.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 אודות עניינה של המשכת חיות מועטת ומצומצמת שֶהָאֹר וְהַחַיִּית
2 האלוקית הַמְּחִיָּה אֶת הַסְּטְרָא-אַחְרָא הוּא מועט מאד, רק הָאֲרָה
3 דְהָאֲרָה, חִיצוֹנִיּוֹת דְחִיצוֹנִיּוֹת, וְכֹא פְתִילֵי הַהַעֲלָם - הֵנָּה
4 הַמְּשַׁל לְזוֹה לַחַיִּית כֹּל כִּךְ מְצוּמָצֵמֵת הוּא בְּדוּגְמַת הַשְּׁעָרוֹת שְׂבִינְוּ
5 האדם, שֶהַחַיִּית שְׂבָהֶם קִיַּמַת
6 ומכוחה הם צומחים מקטנות לגדלות
7 אבל אֵינָה בְּגִלּוּי, שְׁלֹכֵן פְּאֶשֶׁר
8 גוֹזְזִים הַשְּׁעָרוֹת אֵין מְרַגְּשִׁים
9 פְּאֶב, לְפִי שֶהַחַיִּית שְׂבָהֶם
10 הִיא בְּצַמְצוּם הַיּוֹתֵר גְּדוֹל,
11 וְאֵינוּ אֶלָּא חִיצוֹנִיּוֹת
12 דְחִיצוֹנִיּוֹת, לְהִיּוֹתוֹ נִמְשָׁךְ כִּי
13 החיות נמשכת לשערות מהמוח בראש
14 על-ידי הַפֶּסֶק וְצַמְצוּם עֲצֵם
15 הַגְּלִגְלָתָּה. וְלִכְּנֵן נִקְרָא הַמַּצֵּב שֶׁל
16 ספירת המלכות בזמן הגלות בְּשֵׁם
17 "נְאֻלְמָה", שֶהוּא הַפֶּךְ עֲנִין
18 הַדְּבֹר.
19 וּמִבְּאֵר הַצִּמְח צִדְקָה שְׂנֵהוּ
20 גַם מֵה שְׂכָתוֹב "נְאֻלְמָתִי
21 דוּמְיָה הַחֲשֵׁתִי" וְנִתְבָּאָר לְעִיל
22 שֶהַחַיִּית לִזְמַן הַגְּלוּת כִּשֶׁהֲרִיבֹר
23 האלוקי הוא בעולם, כְּמוֹ שְׂכָתוֹב
24 בְּרֵאשִׁית חֲכֵמָה⁸¹
25 שֶׁ"נְאֻלְמָתִי דוּמְיָה הַחֲשֵׁתִי"
26 רֵאשִׁית-תְּבוּת נְדָה' [שְׂנֵהוּ
27 קָאֵי מְכוּן עַל כְּלָלוֹת זְמַן
28 הַגְּלוּת, שְׂאֵז "יְרוּשָׁלַיִם גּוֹ"
29 לְנֵדָה כְּמוֹ אִשָּׁה מְרוּחָקָת
30 הַיְתָה⁸², וּמְחוּרְבָנָה שֶׁל
31 יְרוּשָׁלַיִם נִתְמַלְאָה צוּר⁸³].
32 והמשמעות הפנימית היא דְנֵדָה'
33 אוֹתִיּוֹת נֵדָה ה'⁸⁴, פִּירוּשׁ:
34 שְׁנֵתְרַחֵק הֵ"א אַחְרוּנָה
35 דְשֵׁם הוּי' - מֵאוֹת וְאִ"ו.
36 הֵינּוּ, שֶהֵ"א הַאֲחְרוּנָה
37 דְשֵׁם הוּי', סְפִירַת הַמְּלָכוֹת,
38 בְּחִינַת הַדְּבֹר, נוֹדְדָת
39 וּמִתְרַחֵקת מֵאוֹת וְאִ"ו

שְׂמוּרָה עַל הַהִמְשָׁכָה מְלֻמְעָלָה, וְעַל-יְדֵי-זוֹה הַרְחֹק שֶׁל
הַמְּלָכוֹת (ה' אַחְרוּנָה) מֵהַהִמְשָׁכָה וְהַשְּׁפָעָה (וְאִ"ו) מְתַעַלֵּם וּמְסַתְּמָת
הַדְּבֹר, כְּדֵאִיתָא כְּמוֹכֵא בְּזֵהר⁸⁵ בְּגִין דְאִתְפָּרְשׁוּ מֵאֲחַר שְׁנִפְרְדוּ
(ה"א מִן וְאִ"ו) כּוֹ נְאֻלְמָתִי דוּמְיָה, בְּגִין דְאִסְתַּלַּק וְאִ"ו
מִן הֵ"א כּוֹ' וְאֵין הַמְּשַׁכָּה
מֵהַמִּידוֹת (וְאִ"ו) לְסְפִירַת הַמְּלָכוֹת
(ה"א) דְבֹר אֶתְאֵלֵם⁸⁶ הַשְּׁתַתֵּק
וְנִפְסַק.
וּמְזָה מְדַבְּרֵי הַרְאִישִׁית חֲכֵמָה' וְהוּוּרָה
עַל הַמַּצֵּב שֶׁל סְפִירַת הַמְּלָכוֹת (אוֹת ה)
בְּזִמַּן הַגְּלוּת, כֹּאשֶׁר הַשְּׁפָע מֵהַמִּידוֹת
שֶׁלְמַעֲלָה מִמֶּנָּה (אוֹת ו) חֲסַר וְנֵאֵלֵם'
מִיָּבֹן, שְׂהַעֲנִין דְ"נְאֻלְמָתִי
דוּמְיָה הַחֲשֵׁתִי", רֵאשִׁית-תְּבוּת
'נְדָה', נֵדָה הֵ"א מִן וְאִ"ו,
הַרְחֹק וְהַהִבְרָלָה בֵּינֵיהֶם הוּא הַפֶּךְ
הַעֲנִין דְ"כֹל", סְפִירַת הַיְסוּד,
דְאֶחִיד בְּשִׁמְיָא וּבְאֶרְעָא,
שְׂמִיחָתָּה הוּא וְאִ"ו (שְׂמִימִם,
זְעִיר-אַנְפִּין, הַמִּידוֹת הַעֲלִיּוֹנוֹת,
חֲנֻקָּאוֹת 'פְּנִים זְעִירוֹת' כִּי בִיחַס לֹאֹר
הַמֵּאִיר בְּמוֹחִין, הַאֹר בְּשִׁמְיָתוֹת הוּא
בְּמִיעוּט וּבְקִטְנוּת) עִם הֵ"א
(אַרְץ, בְּחִינַת מְלָכוֹת), אִיחֹד
וְחִיבּוּר, הַיֶּפֶךְ עֲנִין הַפִּירוּד וְהַרְחִיק.
וְזֵהוּ גַם הַעֲנִין שֶׁ"לְרֵשׁ אֵין
כֹּל", כְּאִמּוֹר לְעִיל שְׂמַטְעֵם זֶה הַאוֹת
רִי"ש שִׁיכַת לְצַד שֶׁל 'לְעוֹמֵת זֶה'
(בְּנִיגוּד לֹאוֹת דְל"ת שְׂבַצַּד הַקְּדוּשָׁה)
שְׂמַצַּד זֶה שְׂאֵין בְּזִמַּן הַגְּלוּת
וּבְסִטְרָא-אַחְרָא בְּכֹל, הַבְּחִינָה
דְ"כֹל", דְאֶחִיד בְּשִׁמְיָא
וּבְאֶרְעָא, הֵינּוּ, שְׂאֵין הַמְּשַׁכָּת
הַמִּידוֹת, אוֹת וְאִ"ו, בְּסְפִירַת

וְהַחַיִּית הַמְּחִיָּה אֶת הַסְּטְרָא-אַחְרָא הוּא הָאֲרָה
דְהָאֲרָה, חִיצוֹנִיּוֹת דְחִיצוֹנִיּוֹת, וְכֹא בְּתִכְלִית
הַהַעֲלָם - הֵנָּה הַמְּשַׁל לְזוֹה הוּא בְּדוּגְמַת
הַשְּׁעָרוֹת, שֶהַחַיִּית שְׂבָהֶם אֵינָה בְּגִלּוּי, שְׁלֹכֵן
פְּאֶשֶׁר גוֹזְזִים הַשְּׁעָרוֹת אֵין מְרַגְּשִׁים פְּאֶב, לְפִי
שֶהַחַיִּית שְׂבָהֶם הִיא בְּצַמְצוּם הַיּוֹתֵר גְּדוֹל, וְאֵינוּ
אֶלָּא חִיצוֹנִיּוֹת דְחִיצוֹנִיּוֹת, לְהִיּוֹתוֹ נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי
הַפֶּסֶק וְצַמְצוּם עֲצֵם הַגְּלִגְלָתָּה. וְלִכְּנֵן נִקְרָא בְּשֵׁם
"נְאֻלְמָה", שֶהוּא הַפֶּךְ עֲנִין הַדְּבֹר. וּמִבְּאֵר
הַצִּמְח צִדְקָה שְׂנֵהוּ גַם מֵה שְׂכָתוֹב "נְאֻלְמָתִי
דוּמְיָה הַחֲשֵׁתִי", כְּמוֹ שְׂכָתוֹב בְּרֵאשִׁית חֲכֵמָה'⁸¹
שֶׁ"נְאֻלְמָתִי דוּמְיָה הַחֲשֵׁתִי" רֵאשִׁית-תְּבוּת 'נְדָה'
[שְׂנֵהוּ קָאֵי עַל כְּלָלוֹת זְמַן הַגְּלוּת, שְׂאֵז
"יְרוּשָׁלַיִם גּוֹ" לְנֵדָה הַיְתָה⁸², וּמְחוּרְבָנָה שֶׁל
יְרוּשָׁלַיִם נִתְמַלְאָה צוּר⁸³], דְנֵדָה' אוֹתִיּוֹת נֵדָה
ה'⁸⁴, פִּירוּשׁ: שְׁנֵתְרַחֵק הֵ"א אַחְרוּנָה דְשֵׁם -
מֵאוֹת וְאִ"ו. הֵינּוּ, שֶהֵ"א הַאֲחְרוּנָה דְשֵׁם הוּי',
סְפִירַת הַמְּלָכוֹת, בְּחִינַת הַדְּבֹר, נוֹדְדָת
וּמִתְרַחֵקת מֵאוֹת וְאִ"ו שְׂמוּרָה עַל הַהִמְשָׁכָה
מְלֻמְעָלָה, וְעַל-יְדֵי-זוֹה מְתַעַלֵּם וּמְסַתְּמָת הַדְּבֹר,
כְּדֵאִיתָא בְּזֵהר⁸⁵ בְּגִין דְאִתְפָּרְשׁוּ (ה"א מִן וְאִ"ו)
כּוֹ נְאֻלְמָתִי דוּמְיָה, בְּגִין דְאִסְתַּלַּק וְאִ"ו מִן הֵ"א
כּוֹ' דְבֹר אֶתְאֵלֵם⁸⁶.

וּמְזָה מִיָּבֹן, שְׂהַעֲנִין דְ"נְאֻלְמָתִי דוּמְיָה
הַחֲשֵׁתִי", רֵאשִׁית-תְּבוּת 'נְדָה', נֵדָה הֵ"א מִן
וְאִ"ו, הוּא הַפֶּךְ הַעֲנִין דְ"כֹל", סְפִירַת הַיְסוּד,
דְאֶחִיד בְּשִׁמְיָא וּבְאֶרְעָא, שְׂמִיחָתָּה הוּא וְאִ"ו (שְׂמִימִם,
זְעִיר-אַנְפִּין) עִם הֵ"א (אַרְץ,
בְּחִינַת מְלָכוֹת). וְזֵהוּ גַם הַעֲנִין שֶׁ"לְרֵשׁ אֵין כֹּל", שְׂמַצַּד זֶה שְׂאֵין הַבְּחִינָה
דְ"כֹל", דְאֶחִיד בְּשִׁמְיָא וּבְאֶרְעָא, הֵינּוּ, שְׂאֵין הַמְּשַׁכָּת הַמִּידוֹת, אוֹת וְאִ"ו,

ט. לכן, לעתיד לבוא יהי דוקא "קול גדול", ו"קול כלה"⁸⁶. ובמדרש תהלים עה"פ⁸⁷ ה' מתיר אסורים איתא שלעת"ל הקב"ה מתיר אסורים דנדה⁸⁸.

(81) שער הקדושה פי"ז (ד"ה גם צריך לזוהר). (82) איכה א, ח. (83) רש"י תולדות כה, כג. (84) רמ"ז (הובא בנצוצי אורות) לזח"ב ג, ב. (85) ח"א קטז, ב. ועוד. (86) ראה תו"א ס"פ ויגש (מה, ריש ע"ב). נתבאר בלקו"ש חל"ה ע' 197. (87) תהלים קמו, ז. (88) ראה אוה"ת בראשית שבעה ערה ז.

באתי לגני אחותי כלה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 המלכות, אות ה"א, שָׁזְהוּ מַה שֶׁנֶּדְהָא מִן הַיָּא, וְספירות המלכות לא מקבלת את השפע מששת המידות אֲזַי נַעֲשֶׂה עֲנִין
2 שֶׁל רִשּׁוֹת (ר"ש) וְעֲנִי, העדר החיות האלוקיות.
3 ז) וּמִמְשִׁיף הַרְבִּי הַרְיִי צ בַּמְאָמֵר הַנּוֹכַח, שָׁזְהוּ שְׁיַעֲקֹב שֶׁבְצַד
4 הַקְדוּשָׁה אָמַר בְּפִרְשׁוֹת וַיִּשְׁלַח "יֵשׁ
5 לִי כֹל", וְעָשׂוּ שֶׁבְצַד הַלְעוֹמֶת זֶה
6 אָמַר "יֵשׁ לִי רַב"⁸⁹. כִּי
7 הַבְּחִינָה ד'כֹּל", דְּאֶחִיד
8 בְּשִׁמְיָא וּבְאַרְעָא, מִידַת הַיִּסוּד
9 הַמַּחֲבֵרֶת בֵּין שֶׁשֶׁת הַמִּידוֹת לַסְפִּירוֹת
10 הַמַּלְכוּת הוּא בְּקִדּוּשָׁה דְּרָקָא,
11 אָבֵל בְּעָשׂוּ שֶׁהוּא קְלִיפָה
12 וּסְטָרָא אַחְרָא אֵין בְּחִינַת
13 "כֹּל" הַמַּחֲבֵר, כִּי־אִם ("יֵשׁ
14 לִי) רַב" שֶׁהוּא הַהִפְךָ מַחִיבוֹר
15 וְאֶחָדוֹת, כִּפִּי מִמְשִׁיךְ וּמְבַאֵר.
16 וְהַעֲנִין בְּזָה, שֶׁ"רַב" מוֹרָה
17 עַל עֲנִין הַרְבּוּי וְהַתְּחַלְקוֹת
18 בֵּין הַרְבִּים הַשּׁוֹנִים, הַפֶּךָ עֲנִין
19 הָאֶחָדוֹת ("דְּאֶחִיד")
20 שֶׁבְּקִדּוּשָׁה, וְכַדְאִיתָא כְּמוֹבָא
21 בְּמִדְרָשׁ⁹⁰: בְּעָשׂוּ כְּתִיב בִּיה
22 יֵשׁ נִפְשׁוֹת, וְכַתִּיב בּוֹ נִפְשׁוֹת
23 הַרְבֵּה לִשׁוֹן רַבִּים (עַל-דֶּרֶךְ "יֵשׁ
24 לִי רַב"), דְּכַתִּיב⁹¹ וַיִּקַּח עָשׂוּ
25 גוֹ' אֶת נִפְשׁוֹת בֵּיתוֹ. וּבִיעֲקֹב
26 שְׁבַעִים נִפְשׁ, וְכַתִּיב בִּיה נִפְשׁ
27 אַחַת, לִשׁוֹן יְחִיד דְּכַתִּיב⁹² וַיְהִי
28 כָּל נִפְשׁ יִצְאֵי יֶרֶךְ יַעֲקֹב וְגוֹ'
29 (וּבִלְשׁוֹן הַמִּדְרָשׁ: "עָשׂוּ כְּתִיב בִּיה שֶׁשׁ
30 נִפְשׁוֹת, וְכַתִּיב בּוֹ נִפְשׁוֹת הַרְבֵּה, דְּכַתִּיב
31 וַיִּקַּח עָשׂוּ אֶת נִשְׁוֹ וְאֶת כְּבוֹד וְאֶת
32 שְׁבַעִים נִפְשׁ וְכַתִּיב בִּיה נִפְשׁ אַחַת,
33 דְּכַתִּיב וַיְהִי כֹל נִפְשׁ יוֹצֵאי יֶרֶךְ יַעֲקֹב
34 וְגוֹ', אֵלֵא עָשׂוּ שֶׁהוּא עוֹבֵד לַאֲלוֹהוֹת
35 הַרְבֵּה, כְּתִיב בִּיה נִפְשׁוֹת הַרְבֵּה, אֲבֵל
36 יַעֲקֹב שֶׁהוּא עוֹבֵד לַאֲלוֹה אַחַד כְּתִיב בּוֹ
37 נִפְשׁ אַחַת, וַיְהִי כֹל נִפְשׁ וְגוֹ").
38 וּמִמְשִׁיף לְבָאֵר דְּמָה שְׁאָמַר
39 עָשׂוּ "יֵשׁ לִי רַב" כְּלוּמַר, יֵשׁ לִי
40 הַרְבֵּה אֵין זֶה סְתִירָה לְהָאָמַר
41 אֲדוֹת עֲנִינָה שֶׁל הַסְטָרָא אַחְרָא

(89) וישלח לג, ט. 90) ויק"ר פ"ד, ו. הובא בפרש"י עה"ת ויגש מו, כו. 91) וישלח לו, ו. 92) שמות א, ה. 93) ח"א קכב, ב. ח"ג קסח, א. 94) עמוס ז, ב. ה.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 ומוכן זה גם בעבודה הרוחנית של האדם העובד את ה', כפי
 2 שִׁמְבָאֵר אֲדָמוֹר מְהֵרָה בְּפִירוּשׁ הַפְּסוּקִים⁹⁵ אֵילָת
 3 אָדָם תְּסַלֵּף דְּרָכּוֹ וְעַל ה' יִזְעַף לְבוֹ, שְׂרֹאִים אָנוּ בְּטַבַּע
 4 הַבְּרִיאָה שֶׁדָּבָר הַמוֹכְרָח וְחִינּוּי לְאָדָם יוֹתֵר, הֲרֵי הוּא מְצוּי
 5 יוֹתֵר בְּשֹׁפֵעַ וְלֹא טִירְחָא כּוּי
 6 להשיג אותו. וכמו הָאוּר
 7 שְׁמוֹכְרָח תְּמִיד לְאָדָם, הֲרֵי
 8 הוּא נִמְצָא בְּכָל מְקוֹם וְאֵין
 9 צְרִיף שׁוֹם יִגִּיעָה כָּלֵל
 10 לְהַשִּׁיגוֹ, וְאֵכִילָה וְשִׁתִּיָּה
 11 שְׂאִינִם מוֹכְרָחִים בְּתַמִּידוֹת
 12 כְּפִי-כֶּף כְּמוֹ הָאוּר, אֵינִם
 13 בְּנִמְצָא בְּשֹׁפֵעַ כְּפִי-כֶּף כְּמוֹ
 14 הָאוּר, וְכִּי בֹאכִילָה וְשִׁתִּיָּה
 15 גּוֹפָא עֲצָמָם הַשְּׁתִּיָּה שְׁהִיא
 16 מוֹכְרַחַת יוֹתֵר מֵהַאֲכִילָה הִיא
 17 מְצוּיָה יוֹתֵר וְכֹזֵל יוֹתֵר,
 18 וְהֵאֲכִילָה שְׂאִינָה מוֹכְרַחַת
 19 כְּפִי-כֶּף כְּמוֹ הַשְּׁתִּיָּה הִיא בְּיוֹקֵר
 20 יוֹתֵר, וְהֵלְבוּשִׁים הַבְּגָדִים
 21 שְׂאִינִם נְחוּצִים כְּפִי-כֶּף כְּמוֹ
 22 הַמְזוּן וְהַשְּׁתִּיָּה (שְׁהִרֵי גַם
 23 בְּלַעְדָּם יוֹכֵל לְחַיּוֹת) הֵם
 24 בְּיוֹקֵר יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר הַמְזוּן, עַד
 25 אֲשֶׁר הַבְּנִין הַבִּית שְׁהוּא עוֹד
 26 יוֹתֵר מְבִלֵי צוּרְף חִינּוּי כּוּי הֲרֵי
 27 זֶה עוֹלָה בְּיוֹקֵר יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר
 28 הַמְזוּן וְהַבְּגָדִים וְכֹא בְּטִירְחָא
 29 וְיִגִּיעָה כּוּי. וּמְכַל-שֶׁכֶן
 30 עֲנִינִים שֶׁהֵם מוֹתְרוֹת לְגַמְרֵי
 31 הֵרִי מְצוּיִים פְּחוֹת, יָקָרִים יוֹתֵר וְכֹי
 32 לְהַשִּׁיג אוֹתָם יֵשׁ צוּרְף בְּטִירְחָה יוֹתֵר.
 33 אָמְנָם יִשְׁנָם כְּאֵלָה אֲנָשִׁים
 34 שֶׁבְּשִׁבִיל עֲנִינֵי מוֹתְרוֹת שְׂאִינִם
 35 נְחוּצִים כָּלֵל, מְקַרְבִּים אֶת חַיִּיהֶם
 36 וּמְסַפְּנִים אֶת עַצְמָם, שְׁהִירו
 37 גַם הַפֶּה הַשֶּׁכֶל הָאֲנוּשִׁי וְלֹא רַק
 38 דָּבָר לֹא רְאוּי מִצַּד הַתּוֹרָה. וְעַל זֶה
 39 נֶאֱמַר "אֵילָת אָדָם תְּסַלֵּף
 40 דְּרָכּוֹ", שֶׁהִנְהִיגָה זֶה שְׁמַתְנִיג
 41 הָאָדָם בְּ"אֵילָת" וְשִׁטוֹת לְרִדּוֹף
- 1 אַחֲרֵי מוֹתְרוֹת, "תְּסַלֵּף דְּרָכּוֹ", שְׁלֹא זֶה בְּלִבְד שְׂאִינוּ מְשִׁיג
 2 הַמְטָרָה שְׁלֹו וְכֹסֶפּוֹ שֶׁל דָּבָר אֵינוּ מְמַלֵּא אֶת מְבוֹקְשׁוֹ, אֵלָא אֲדָרְבָּה,
 3 שְׁעַל-יְדֵי-זֶה מְתַמְעֵט, וְנִחְסַר לוֹ מִמָּה שִׁישׁ לוֹ, כִּינֵן שְׁנַעֲשֶׂה
 4 מְבוֹלְבָל, וְנִחְסַר לוֹ מְנוּחַת הַנֶּפֶשׁ, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִחְסַר אֲצִלּוֹ
 5 גַם בְּעֲנִינִים הַגְּשָׁמִיִּים
 6 הַדְּרוּשִׁים לוֹ וְנִחְוָצִים לוֹ בְּאִמְתּוֹ.
 7 וְזֶהוּ "מֵאֵן דְּאִיהוּ רַב אִיהוּ
 8 זְעִיר", שְׂרַבּוּי הַגְּשָׁמִיּוֹת
 9 גּוֹפָא עֲצָמוֹ, וְהַרְצוּן לְהַשִּׁיג עוֹד
 10 מוֹתְרוֹת פּוֹעֵל שְׁנַעֲשֶׂה "זְעִיר"
 11 קִטְן וְחֹסֵר.
 12 וּמְמַשִּׁיף הֲרֵב מֵהוּרָה בְּמֵאֵמֵר
 13 שָׁם, שְׁזֶהוּ שְׂאֲמָרוֹ בְּנוֹסַח הַפִּיּוּט
 14 "מְרוּבִים צְרָכֵי עַמְךָ וְדַעְתָּם
 15 קְצָרָה"⁹⁶, שְׁכָל הַסִּבָּה מֵה
 16 שְׂ"מְרוּבִים צְרָכֵי עַמְךָ" וְהָאָדָם
 17 מֵתַמְמֵץ לְרִדּוֹף אַחֲרֵי הַמּוֹתְרוֹת
 18 וְלֹא מְצַלַח לְהַשִּׁיג אוֹתָם, הוּא לְפִי
 19 שְׂ"דַעְתָּם שֶׁל "עַמְךָ" הַנְּהוּגִים כִּי
 20 קְצָרָה" (שְׁזֶהוּ עֲנִין דְּ"אֵילָת
 21 אָדָם") מְלַהְבִּין שְׁעַל-יְדֵי
 22 הַרְדִּיפָה אַחֲרֵי הַמּוֹתְרוֹת הֲרֵי
 23 לֹא זֶה בְּלִבְד שְׂאִינוּ מְשִׁיג אֶת מְבוֹקְשׁוֹ
 24 אֲלֵא הוּא מְאֻבָּד גַּם אֶת
 25 הַעֲנִינִים הַמּוֹכְרָחִים.
 26 וּמוֹסִיף הֲרֵב מֵהוּרָה שֶׁלְפָרֵשׁ
 27 בְּפִנְיַמִּיּוֹת יוֹתֵר, שְׁעַקֵר פִּירוּשׁ
 28 "וְדַעְתָּם קְצָרָה" הוּא בְּנוֹגֵעַ
 29 מוֹתְרוֹת, שְׁלֹא זֶה בְּלִבְד שְׂאִינוּ מְשִׁיג הַמְטָרָה שְׁלֹו, אֵלָא
 30 אֲדָרְבָּה, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה מְתַמְעֵט, כִּינֵן שְׁנַעֲשֶׂה מְבוֹלְבָל, וְנִחְסַר לוֹ מְנוּחַת
 31 הַנֶּפֶשׁ, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִחְסַר אֲצִלּוֹ גַם בְּעֲנִינִים הַגְּשָׁמִיִּים הַדְּרוּשִׁים לוֹ. וְזֶהוּ "מֵאֵן
 32 דְּאִיהוּ רַב אִיהוּ זְעִיר", שְׂרַבּוּי הַגְּשָׁמִיּוֹת גּוֹפָא פּוֹעֵל שְׁנַעֲשֶׂה "זְעִיר".
 33 הַסִּבָּה מֵה שְׂ"מְרוּבִים צְרָכֵי עַמְךָ" לְרִדּוֹף אַחֲרֵי הַמּוֹתְרוֹת, הוּא
 34 לְפִי שְׂ"דַעְתָּם קְצָרָה" (שְׁזֶהוּ עֲנִין דְּ"אֵילָת אָדָם") מְלַהְבִּין שְׁעַל-יְדֵי הַרְדִּיפָה
 35 אַחֲרֵי הַמּוֹתְרוֹת הֲרֵי הוּא מְאֻבָּד גַּם אֶת הַעֲנִינִים הַמּוֹכְרָחִים. וּמוֹסִיף לְפָרֵשׁ
 36 בְּפִנְיַמִּיּוֹת יוֹתֵר, שְׁעַקֵר פִּירוּשׁ "וְדַעְתָּם קְצָרָה" הוּא בְּנוֹגֵעַ לְהַעֲמֵקֵת הַדַּעַת

י. המשך מים רבים תרל"ו בתחלתו.

באתי לגני אחותי כלה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 לְהַעֲמִיק הַדַּעַת בְּעֵינַי עֲבוֹדַת ה' בְּאוֹפֵן שֶׁל הַתְּקַשְׁרוֹת⁹⁷
2 פְּנִימִית וְעִמּוּקָה עִם הַדְּבָרִים [עַל-דֶּרֶךְ הַמְּבַאֵר לְעִיל (סְעִיף ה)
3 בְּעֵנֵן "סִדּוֹר סִיּוּמָא דְגּוֹפָא", ד' גּוֹפָא וּבְרִית חֲשׁוֹב חֵד"
4 לגבי מעלת הדעת והכוח המיוחד שלה], שְׂאֵלו הָיָה הָאֵדָם מְעַמֵּיק
5 דַּעְתּוֹ בְּאַלְקוּת, לִידַע ש"ה'
6 אֲלֵקִיף הוּא הַנּוֹתֵן לָךְ כַּח
7 לַעֲשׂוֹת חֵיל"⁹⁸, וְכֹל הַשִּׁפְעַת
8 הַנִּשְׁמִי בֵּא אֵךְ וְרַק מֵאֵת ה' וְלֹא
9 ב"כוחו וְעוֹצֵם יָד" שֶׁל הָאֵדָם, לֹא
10 הָיָה מְחַפֵּשׂ תַּחְבּוּלוֹת בְּעֵינַי
11 מִסַּחֵר לְנִדּוֹד בְּקֶצְוֵי תַבַּל, בְּה
12 בְּשַׁעַת שְׂמֵאמִין וְיֹדַע (וְדִיעָה)
13 אֲמֵתִית בְּאוֹפֵן שֶׁל הַתְּקַשְׁרוֹת
14 פְּנִימִית וְעִמּוּקָה, שְׁחֹדְרַת כָּכֵל
15 כַּחֲזוֹת נִפְשׁוֹ) מַה שְׂכַתּוּב⁹⁹
16 וּבִרְכָךְ ה' אֲלֵקִיף כָּכֵל אֲשֶׁר
17 תַּעֲשֶׂה, שְׂיִכּוֹל הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא
18 לְבָרְכֵךְ בַּהֲצַלַּחָה בְּמִסַּחֵר כָּכֵל
19 אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה בְּמִקּוּמוֹ הוּא,
20 מְבַלִּי לִילָךְ לְמִקּוֹם סְפָנָה,
21 וּמְבַלִּי תַּחְבּוּלוֹת וְעִרְמוּמִיּוֹת
22 כו'.
23 וְזֶהוּ שְׂהִטְעַם לְךָ
24 ש"מְרוּבִים צְרָכֵי עֲמָךְ" הוּא
25 מְפָנֵי ש"דַּעְתָּם קֶצְרָה", הֵינּוּ,
26 הַעֲדֵר הַדַּעַת וְהַתְּקַשְׁרוֹת
27 לְהַעֲנִן ד' וּבִרְכָךְ ה' אֲלֵקִיף
28 כָּכֵל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה", שְׂמֵזָה כָּא
29 הַמְּצַב ד' אֵילַת אָדָם תְּסַלֵּף
30 דְּרָכֹו" לְחַפֵּשׂ תַּחְבּוּלוֹת וְכו',
31 וּבְמֵילָא כִּיּוֹן שְׁהָאֵדָם בְּמַעֲשֵׂי נוּהַג
32 בַּתַּחְבּוּלוֹת וּבְעַמּוּמִיּוֹת בְּאֵה גַם
33 הַשְּׂפָעָה אֵלִיּוֹ מִלְּמַעְלָה בְּאוֹפֵן
34 שֶׁל עַמּוּמִיּוֹת (דָּאָס גֵּיִיט
35 מִיט אַ קְרוּמְקִיִּיט זֶה בֵּא (וּנִשְׁפַּע
36 אֵלִיּוֹ) עִם עַמּוּמִיּוֹת) וְלֹא בְּאוֹפֵן
37 שֶׁאֵכֵן מְקַבֵּל שִׁפְעָה אֵלֵא אֲדַרְבַּה,
38 שְׂתַּמּוּרַת "רַב" (רְבוּי

בְּאוֹפֵן שֶׁל הַתְּקַשְׁרוֹת⁹⁷ [עַל-דֶּרֶךְ הַמְּבַאֵר לְעִיל
(סְעִיף ה) בְּעֵנֵן "סִדּוֹר סִיּוּמָא דְגּוֹפָא", ד' גּוֹפָא
וּבְרִית חֲשׁוֹב חֵד"], שְׂאֵלו הָיָה מְעַמֵּיק דַּעְתּוֹ
בְּאַלְקוּת, לִידַע ש"ה' אֲלֵקִיף הוּא הַנּוֹתֵן לָךְ כַּח
לַעֲשׂוֹת חֵיל"⁹⁸, לֹא הָיָה מְחַפֵּשׂ תַּחְבּוּלוֹת לְנִדּוֹד
בְּקֶצְוֵי תַבַּל, בְּה בְּשַׁעַת שְׂמֵאמִין וְיֹדַע (וְדִיעָה)
אֲמֵתִית בְּאוֹפֵן שֶׁל הַתְּקַשְׁרוֹת, שְׁחֹדְרַת כָּכֵל
כַּחֲזוֹת נִפְשׁוֹ) מַה שְׂכַתּוּב⁹⁹ וּבִרְכָךְ ה' אֲלֵקִיף כָּכֵל
אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה, שְׂיִכּוֹל לְבָרְכֵךְ כָּכֵל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
בְּמִקּוּמוֹ הוּא, מְבַלִּי לִילָךְ לְמִקּוֹם סְפָנָה, וּמְבַלִּי
תַּחְבּוּלוֹת וְעִרְמוּמִיּוֹת כו'. וְזֶהוּ שְׂהִטְעַם לְךָ
ש"מְרוּבִים צְרָכֵי עֲמָךְ" הוּא מְפָנֵי ש"דַּעְתָּם
קֶצְרָה", הֵינּוּ, הַעֲדֵר הַדַּעַת וְהַתְּקַשְׁרוֹת לְהַעֲנִן
ד' וּבִרְכָךְ ה' אֲלֵקִיף כָּכֵל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה", שְׂמֵזָה
כָּא הַמְּצַב ד' אֵילַת אָדָם תְּסַלֵּף דְּרָכֹו" לְחַפֵּשׂ
תַּחְבּוּלוֹת וְכו', וּבְמֵילָא בְּאֵה גַם הַשְּׂפָעָה
בְּאוֹפֵן שֶׁל עַמּוּמִיּוֹת (דָּאָס גֵּיִיט מִיט אַ
קְרוּמְקִיִּיט), שְׂתַּמּוּרַת "רַב" (רְבוּי גְּשָׁמִיּוֹת)
נַעֲשֶׂה "וְעִיר", כְּנִזְכָּר לְעִילֵיא.
ח) וּמְמַשִּׁיף בְּעַל הַהִלּוּלָא בְּמֵאמְרָ,
שְׂהַשְּׂפָעָה לְקִלְיָה וְסִטְרָא-
אֲחֵרָא הִיא בְּאוֹפֵן שְׂזָה גּוֹפָא עוֹשֶׂה אוֹתָם
בְּכַחֲנֵת יִשׁוּת יוֹתֵר, וְכִמּוֹ פְּרַעָה שְׂאֵמֵר לִי יְאוּרִי וְאֲנִי עֲשִׂיתִינִי¹⁰⁰, שְׂזָהוּ הַפָּךְ
הָאֲמֵת מְמַשׁ, דְּהָאֲמֵת הִיא שְׂנִתְבְּרָךְ בְּכִרְכָתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב, כְּמוֹ שְׂכַתּוּב¹⁰¹ וּבִרְכָךְ
יַעֲקֹב אֵת פְּרַעָה, בְּרָכֹו שְׂיַעֲלָה נִילוּס לְרַגְלֵיו. אֲמַנְס, פְּרַעָה הוּא אוֹתִיּוֹת
הַעֲרָף¹⁰², הֵגָה עוֹד כַּחַשׁ וְהָיָה כְּפִוִי טוֹבָה לוֹמֵר "לִי יְאוּרִי וְאֲנִי עֲשִׂיתִינִי",
וְהֵינּוּ, שְׂעַל-יָדֵי הַשְּׂפָעָה הָרִי הוּא נַעֲשֶׂה בְּכַחֲנֵת יִשׁ יוֹתֵר.
28 וְהַעֲנִן בְּזָה, שְׂלִמְרוֹת שְׂיִשְׁנו רְבוּי הַשְּׂפָעָה ("יֵשׁ לִי רַב"), הָרִי הַשְּׂפָעָה זֶה

יא. להעיר מהענין ד"חצי תאוותו בידו" שנתבאר בסה"מ קייץ ש"ת ע' 153.

97) ראה תניא ספ"ג. פמ"ב (נט, ב). ועוד. 98) עקב ח, יח. 99) פ' ראה טו, יח. 100) בהמאמר נדפס "לי יאור (בלי יו"ד) ואני עשיתיני". ולכאורה צ"ל כמו כאן (וכן הוא בסיום הסעיף), וכלשון הפסוק יחזקאל כט, ג. וראה הלשון שנעתק בתניא פכ"ב (כח, רע"א) ובהערות ותיקונים שם (וראה אג"ק ח"ג ע' רצ). 101) ויגש מז, יו"ד ובפרש"י שם. 102) לקו"ת להאריז"ל וישב מ, א. שם ר"פ שמות. ובכ"מ.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 אֵלָא חִיצוֹנִיּוֹת דְּחִיצוֹנִיּוֹת מַעֲיִן נַמְוִךְ וְחִיצוֹנִי מֵאֵד בְּקִדּוּשָׁה, וְלִכְּן
 2 שְׂיָף בְּזָה הָעֲנִין דְּ"גוֹזְזִיָּה" (שְׁעָרוֹת בְּלִבְד חִיּוֹת מֵאֵד מְצוּמְצֻמָּה)
 3 שְׁעַל-יְדֵי-זָה "נְאֻלְמָה" לֵאלֹא כֹל דִּיבּוֹר וְגִילּוֹ. וְכִף הִיָּה אֲצֵל
 4 פְּרַעָה, אוֹתִיּוֹת 'הַעֲרָף', שְׁהִיָּה כְּפוּי טוֹבָה וְכַחַשׁ לְגַמְרֵי
 5 לוֹמַר "לִי יֵאוּרִי וְאֲנִי
 6 עֲשִׂיתִינִי". וְכַתְּצָאָה מְזָה 1
 7 כִּיּוֹן שֶׁשְׁפַע הַנְּשַׁפַּע לְצַד הַקְּלִיפָה לֹא
 8 גּוֹרֵם שׁוּם בִּיטוּל לְקִדּוּשָׁה אֵלֵא אֲדַרְבָּה
 9 מוּסִיף עוֹד יוֹתֵר 'ישות', נַעֲשֶׂה
 10 הָעֲנִין דְּ"לָרֵשׁ אֵין כָּל",
 11 שְׂאֵין לוֹ הַשְּׁפָעָה רוּחִינִת
 12 כְּלָל וְהוּא נוֹתֵר לֵאלֹא כְּלוּם. וְאֲפִילוֹ
 13 הַשְּׁפָעָת הַגְּשָׁמִיּוֹת אוֹתָהּ הוּא כֵן
 14 מִקְּבֵל, בִּיּוֹן שְׂאֵינָה אֵלָא
 15 מְחִיצוֹנִיּוֹת דְּחִיצוֹנִיּוֹת שֶׁל
 16 הַקִּדּוּשָׁה וְהַלּוּקוֹת, אֵין לָהּ קִיּוּם
 17 לְאוּרְף זְמַן, לְהִיּוֹתָהּ הַפָּךְ
 18 הָאֲמֵת¹⁰³ וּבִסּוּפוֹ שֶׁל דְּבַר הִיא
 19 נִפְסָקָת.
 20 וְלִהְבִּין זָה, דְּהֵן אֲמֵת
 21 שְׁהַקְּלִיפּוֹת מְקַבְּלוֹת רַק
 22 הַשְּׁפָעָה שֶׁמְקוֹרָהּ הוּא חִיצוֹנִיּוֹת
 23 דְּחִיצוֹנִיּוֹת מֵצַד הַקִּדּוּשָׁה, אֲבָל
 24 הָרִי גַם הַשְּׁפָעָה מְדוּרְגָה נְחוּתָה
 25 זֹו הִיא מְהַקְּדוּשָׁה, וְאֵיךְ
 26 אֲפֹשֶׁר יִתְכַן שְׁעַל-יְדֵי-זָה
 27 יְהִיָּה בְּכַחֲנִית 'יש' יוֹתֵר,
 28 לוֹמַר "לִי יֵאוּרִי וְאֲנִי
 29 עֲשִׂיתִינִי" וּמְדוּעַ בְּאֵמֶת הַשְּׁפָעָה
 30 מְהַקְּדוּשָׁה לֹא גּוֹרֵמַת לְקִלְפִיּוֹת
 31 לְהַתְּבַטֵּל מִמְצִיאוֹתָן?
 32 וְיִוְכַן עַל-פִּי בְּאוּר אֲדַמּוּר
 33 (מְהוֹרֵשׁ"ב) נִשְׁמַתוּ-עֲדוּב
 34 שְׁהַטַּעַם לְכַף שְׁהַסְטָרָא-
 35 אַחְרָא מְגַבְּהַת עֲצָמָה לוֹמַר
 36 "לִי יֵאוּרִי וְאֲנִי עֲשִׂיתִינִי"
 37 בְּתוֹסַפַּת יִישׁוּת, הוּא לְפִי שְׂאוּר
 38 הַקְּדוּשָׁה אֵינוֹ מְאִיר בְּהֵם
 39 בְּגִלוּי, אֵלֵא נִמְצָא בְּתוֹכֵם
 40 בְּכַחֲנִית גְּלוּת וְלִכְּן אֵינוֹ מִשְׁפִּיעַ
 41 עֲלֵיהֶם לְהַתְּבַטֵּל לְקִדּוּשָׁה, כְּפִי
 42 שֶׁמִּשְׁמִיךְ וּמְבַאֵר.

דְּהִנָּה, כְּאֲשֶׁר הַשְּׁפָעָה וְהַמְּשַׁכָּה מְלַמְעֵלָה בְּאָה בְּסִטְרָא
 דְּקִדּוּשָׁה, כְּפִי שְׁנַמְשֶׁף הַשְּׁפַע לְכַנִּי-יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם בְּצַד הַקִּדּוּשָׁה,
 הָרִי בִּיּוֹן שְׁהֵם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֲצָם מֵצַד עֲצַם מְהוּתָם כְּלִים רְאוּיִים
 לְאֵלְקוֹת, כְּלִי מוּכְשָׁר וְרְאוּי וּמוּכָן לְקַבֵּל וּלְקַלוּט לְתוֹכָם אֵת
 הַמְּשַׁכּוֹת מְלַמְעֵלָה - עַל-
 יְדֵי הַבְּטוּל שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 לְאֵלְקוֹת, כְּמִבְּאֵר בְּתַנְיָא¹⁰⁴
 שְׂאֵין קִדּוּשָׁה עֲלִיוֹנָה שׁוֹרָה
 אֵלֵא עַל מָה שְׁבִטְל אֲצֵלוֹ
 יִתְבְּרָף וְלֹא עַל הַסְטְרָא אַחְרָא
 שְׂאֵינָה בְּטָלָה, לְכַן מְתַגְּלָה בְּהֵם
 בְּבִנֵי יִשְׂרָאֵל הָאוּר הָאֵלְקִי
 וּמְתַאֲחַד עִמָּהֶם. מְה-שְׂאֵין-
 כֵן בְּסִטְרָא דְּלְעוֹמַת-זָה,
 בִּיּוֹן שְׁבַעֲצָם מְהוּתָם הַקְּלִיפּוֹת
 וְהַסְטְרָא אַחְרָא אֵינָם כְּלִים
 לְאֵלְקוֹת כְּלָל - לְהִיּוֹתָם
 כְּפִרּוּד מֵהַאֵלְקוֹת וְרְאוּיִים וְחִשִּׁים אֵת
 עֲצָמָם כְּמִצִּיאוֹת בְּכַחֲנִית עֲצָמָה, וְכִמּוֹ
 שְׁכַתוּב¹⁰⁵ אֲשֶׁר חִלַּק ה'
 אֵלְקִיךְ אוֹתָם לְכָל הָעַמִּים,
 וּמְבַאֵר בְּחִסְדוֹת שֶׁחִלַּק פִּירוּשׁוֹ
 חִלַּק וְהַפְרִיד, הֵינּוּ שְׁהַפְרִידֵן
 מֵאַחְדוֹת¹⁰⁶, הַפָּךְ הַבְּטוּל,
 לְכַן אֵין אוֹר הַקִּדּוּשָׁה
 מְתַלְבֵּשׁ בְּהֵם וְלֹא מְאִיר בְּתוֹכָם
 בְּכַחֲנִית וּמְתַאֲחַד עִמָּהֶם,
 אֵלֵא נִמְצָא בְּתוֹכָם בְּכַחֲנִית
 גְּלוּת.
 וְעַל-דִּרְךָ הַחִלּוּק בֵּין
 הַתְּלַבְּשׁוֹת נִשְׁמַת הָאָדָם
 בְּגוּפוֹ לְעֲנִין הַגְּלוּלִים כְּאִשֶׁר
 הַנְּשַׁמָּה 'מְתַגְּלָלָת' וְנִמְצָאָת בְּגִלוּת
 בְּגוּף שְׂאֵינוֹ גּוּף הָאָדָם, כְּדִלְהֵן,
 שְׁהַתְּלַבְּשׁוֹת הַנְּשַׁמָּה בְּגוּף
 הָאָדָם כְּפִי שֶׁהוּא בְּדִרְךָ כֹּלל הִיא

אֵינָה אֵלָא חִיצוֹנִיּוֹת דְּחִיצוֹנִיּוֹת, וְלִכְּן שְׂיָף בְּזָה
 הָעֲנִין דְּ"גוֹזְזִיָּה" (שְׁעָרוֹת בְּלִבְד) שְׁעַל-יְדֵי-זָה
 "נְאֻלְמָה". וְכִף הִיָּה אֲצֵל פְּרַעָה, אוֹתִיּוֹת 'הַעֲרָף',
 שְׁהִיָּה כְּפוּי טוֹבָה וְכַחַשׁ לְגַמְרֵי לוֹמַר "לִי יֵאוּרִי
 וְאֲנִי עֲשִׂיתִינִי". וְכַתְּצָאָה מְזָה נַעֲשֶׂה הָעֲנִין
 דְּ"לָרֵשׁ אֵין כָּל", שְׂאֵין לוֹ הַשְּׁפָעָה רוּחִינִת כְּלָל.
 וְאֲפִילוֹ הַשְּׁפָעָת הַגְּשָׁמִיּוֹת, בִּיּוֹן שְׂאֵינָה אֵלָא
 מְחִיצוֹנִיּוֹת דְּחִיצוֹנִיּוֹת, אֵין לָהּ קִיּוּם לְאוּרְף זְמַן,
 לְהִיּוֹתָהּ הַפָּךְ הָאֲמֵת¹⁰³.

וְלִהְבִּין זָה, דְּהֵן אֲמֵת שְׁהַקְּלִיפּוֹת מְקַבְּלוֹת רַק
 הַשְּׁפָעָה חִיצוֹנִיּוֹת דְּחִיצוֹנִיּוֹת, אֲבָל
 הָרִי גַם הַשְּׁפָעָה זֹו הִיא מְהַקְּדוּשָׁה, וְאֵיךְ אֲפֹשֶׁר
 שְׁעַל-יְדֵי-זָה יְהִיָּה בְּכַחֲנִית 'יש' יוֹתֵר, לוֹמַר "לִי
 יֵאוּרִי וְאֲנִי עֲשִׂיתִינִי". וְיִוְכַן עַל-פִּי בְּאוּר
 אֲדַמּוּר (מְהוֹרֵשׁ"ב) נִשְׁמַתוּ-עֲדוּב שְׁהַטַּעַם לְכַף
 שְׁהַסְטָרָא אַחְרָא מְגַבְּהַת עֲצָמָה לוֹמַר "לִי יֵאוּרִי
 וְאֲנִי עֲשִׂיתִינִי", הוּא לְפִי שְׂאוּר הַקְּדוּשָׁה אֵינוֹ
 מְאִיר בְּהֵם בְּגִלוּי, אֵלֵא נִמְצָא בְּתוֹכָם בְּכַחֲנִית
 גְּלוּת. דְּהִנָּה, כְּאֲשֶׁר הַשְּׁפָעָה וְהַמְּשַׁכָּה
 מְלַמְעֵלָה בְּאָה בְּסִטְרָא דְּקִדּוּשָׁה, כְּפִי שְׁנַמְשֶׁף
 לְכַנִּי-יִשְׂרָאֵל, הָרִי בִּיּוֹן שְׁהֵם בְּעֲצָם כְּלִים
 לְאֵלְקוֹת, כְּלִי מוּכְשָׁר וּמוּכָן לְקַבֵּל הַמְּשַׁכּוֹת
 מְלַמְעֵלָה - עַל-יְדֵי הַבְּטוּל, כְּמִבְּאֵר בְּתַנְיָא¹⁰⁴
 שְׂאֵין קִדּוּשָׁה עֲלִיוֹנָה שׁוֹרָה אֵלֵא עַל מָה שְׁבִטְל
 אֲצֵלוֹ יִתְבְּרָף, לְכַן מְתַגְּלָה בְּהֵם הָאוּר הָאֵלְקִי
 וּמְתַאֲחַד עִמָּהֶם. מְה-שְׂאֵין-כֵן בְּסִטְרָא
 דְּלְעוֹמַת-זָה, בִּיּוֹן שְׁבַעֲצָם אֵינָם כְּלִים לְאֵלְקוֹת
 כְּלָל - לְהִיּוֹתָם כְּפִרּוּד, וְכִמּוֹ שְׁכַתוּב¹⁰⁵ אֲשֶׁר חִלַּק ה'
 אֵלְקִיךְ אוֹתָם לְכָל הָעַמִּים, שְׁהַפְרִידֵן מֵאַחְדוֹת¹⁰⁶, הַפָּךְ הַבְּטוּל, לְכַן אֵין אוֹר הַקִּדּוּשָׁה מְתַלְבֵּשׁ
 בְּהֵם וּמְתַאֲחַד עִמָּהֶם, אֵלֵא נִמְצָא בְּתוֹכָם בְּכַחֲנִית גְּלוּת. וְעַל-דִּרְךָ הַחִלּוּק בֵּין
 הַתְּלַבְּשׁוֹת נִשְׁמַת הָאָדָם בְּגוּפוֹ לְעֲנִין הַגְּלוּלִים, שְׁהַתְּלַבְּשׁוֹת הַנְּשַׁמָּה בְּגוּף

יב. קונטרס ומעין מאמר ג (ע' 68).

103 ראה לקו"ת צו יב, סע"ד. קונטרס ומעין מאמר יד פרק ד (ע' 80). 104 פ"ו. 105 ואתחנן ד, יט. 106 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקע"א ע' קעג. תו"ח נח עה, ג.

באתי לגני אחותי כלה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

43 מכפי שהייתה לפני קבלת השפע מצד הקדושה, וכמבואר לעיל לגבי פרעה
44 שההשפעה הנוספת שקיבל באמצעות ברכת יעקב והיה הנילוס עולה לרגליו,
45 לא גרמה לו להתבטל אלא להיפך, על-ידי-זוה נוספה לו עוד 'ישות' לומר
46 "לי יאורי ואני צשיתיני".

47 (ט) וּכְלָלוֹת הָעֲנִיָּן בְּזֶה,
48 דְּסִטְרָא דְלְעוֹמַת-זְה' חֶסֶר
49 אֲצֻלָּם הָעֲנִיָּן הַתִּיכּוֹנִי הַתְּכוּנָה
העיקרית שקיימת בצד הקדושה
50 שְׁהוּא הַבְּטוּל דְּאֲזַעֲרִית
51 גְרָמָה' כמבואר לעיל באריכות. כי
52 בְּהַעֲדָר הַבְּטוּל דְּאֲזַעֲרִית
53 גְרָמָה' שְׁמַצַּד הַמְקַבֵּל הַקּוֹלֵט
54 את ההשפעה, חֶסֶר גַּם אֲצֻל
55 הַמְשַׁפֵּיעַ הַצְּמֻצוֹם שְׁבִשְׁבִיל
56 הַהִמְשָׁכָה, כמבואר לעיל באריכות
57 הן במשל הרב והתלמיד והן במשל
58 למעלה גם בנוגע להתהוות העולמות
59 וגם בנוגע להמשכת נועם הוי' בעולם
60 הבא, כיצד הצמצום הוא הכנה
61 והקדמה להשפעה. אלא שכל זה הוא
62 בצד הקדושה, אבל בצד ה'סטרא
63 אחרא' ההעלם אינו גורם גילוי
64 והשפעה כיוון שחסר שם כל עניין
65 הביטול וכתוצאה מזה נעשה
66 הַמְצַב ש'לְרֵשׁ אֵין כּל'
67 ומטעם זה אות רי"ש שייכת לצד
68 ד'לעומת זה, כמבואר לעיל.

69 וְלִזְה צְרִיכָה לְהִיּוֹת כְּלָלוֹת
70 הָעֲבוּדָה שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
71 [בחינת צדיק יסוד עולם,
72 שְׁהוּא הַבֵּן שְׁבִשְׁבִילוֹ הוּא
73 הַצְּמֻצוֹם מְלֻמְעֵלָה בְּאוֹפֵן
74 שְׁעַל-יְדוֹ יוֹמְשָׁכוּ כֹּל הָעֲנִיָּנִים
75 לְמִטָּה כִּי הַצְּמֻצוֹם גּוֹרֵם אוֹר
76 והשפעה (כְּפִדּוּעַ 107 בְּפִירוּשׁ
77 "גוֹלָל אוֹר מִפְּנֵי חֶשֶׁךְ וְחֶשֶׁךְ
78 מִפְּנֵי אוֹר" 108, כמבואר ב'המשך
79 תע"ב' לאדמו"ר הרשב"ב (וכן
80 הוּא הַצְּמֻצוֹם מְלֻמְעֵלָה בְּאוֹפֵן שְׁעַל-יְדוֹ יוֹמְשָׁכוּ כֹּל הָעֲנִיָּנִים לְמִטָּה (כְּפִדּוּעַ 107
81 בְּפִירוּשׁ "גוֹלָל אוֹר מִפְּנֵי חֶשֶׁךְ וְחֶשֶׁךְ מִפְּנֵי אוֹר" 108), וְכּוֹנֵן לְעֵיל (סְעִיף ה)

1 בְּדוּגְמַת הַתְּלַבְּשׁוֹת אוֹר בְּכִלֵי שִׁיָּא הַתְּלַבְּשׁוֹת פְּנִימִית (שְׁהָאוֹר
2 פּוֹעֵל בְּכִלֵי וּמְשַׁפֵּיעַ עָלָיו וּמְאִיר אוֹתוֹ וְהַכִּלֵי פּוֹעֵל בְּאוֹר מְדִידָה
3 והגבלה בהתאם לערכו וענינו של הכלי), והגשמה מתלבשת בו
4 כהתלבשות אוֹר בכלי לְפִי שְׁהַגּוֹף הוּא כִּלֵי מוֹכֶשֶׁר וְרֵאוּ וּמוֹכֵן
5 לְקַבֵּל אֶת אוֹר הַנְּפֶשׁ, הֵינּוּ,
6 שְׁחוֹמֵר הַגּוֹף הוּא לְפִי עֶרְךָ
7 צִוְרַת הַנְּפֶשׁ וְרֵאוּ לְקַבֵּל וּלְקַלּוֹט
8 בתוכו את הנפש, וְלִכְן פּוֹעֵל
9 הַגּוֹף וּמְשַׁפֵּיעַ עַל הַנְּשָׁמָה
10 הַנְּשָׁמָה פּוֹעֵלֶת עַל הַגּוֹף
11 ומאירה אותו, וְעַד שְׁמַתְאֲחָדִים
12 לְגַמְרֵי הוֹפְכִים לְמִצִּיאוֹת אַחַת,
13 מֵה-שְׂאִינ-בֵּן בְּעֲנִיָּן
14 הַגְּלוּלִים, שְׁנֶפֶשׁ הָאָדָם
15 מְתַגְלָגֶלֶת וּנְמַצַּאת בְּגוֹף
16 הַבְּהֵמָה, אֵין זֶה פּוֹעֵל שְׁנוּי
17 בְּנוֹף הַבְּהֵמָה וְעַד שֶׁלֹּא נִכְרַף כֶּלֶל
18 בְּבִהֵמָה שִׁישׁ בַּה נְשִׁמָּה, פִּינּוֹן
19 שְׂאִינָה מוֹכֶנָה וּמוֹכְשֶׁרֶת
20 לְקַבֵּל אֶת הַנְּשָׁמָה הַמְּגוֹלָגֶלֶת
21 בְּתוֹכָהּ, לִכְן גּוֹף הַבְּהֵמָה נִשְׂאָר כְּפִי
22 שהיה למרות שהתגלגלה בו נשמת
23 אדם. וְכַמְשָׁל אָדָם הַקָּשׁוּר
24 בְּשֶׁק, שְׂאִינּוֹ פּוֹעֵל מְאוּמָה
25 בְּשֶׁק כִּי הִשָּׁק אֵינוֹ כִּלֵי לְאָדָם.

26 וְדוּגְמָתוֹ לְעֵינֵינוּ, בְּנִמְשָׁל
27 בְּהַשְׁפָּעָה הַאֲלוּקִית מְלַמְעֵלָה
28 לְקַלִּיפָה וְסִטְרָא-אֲחֵרָא',
29 שְׁגַם הַהַשְׁפָּעָה הַמְּצוּמְצָמָת,
30 חִיצוֹנִיּוֹת דְּחִיצוֹנִיּוֹת, שְׁבָאָה
31 בְּפְנִימִיּוֹת, אֵינָה בְּאוֹפֵן שֶׁל
32 הַתְּלַבְּשׁוֹת אוֹר בְּכִלֵי (פִּינּוֹן
33 שְׁבַעֲצָם אֵין הַקַּלִּיפָה וְסִטְרָא-
34 אֲחֵרָא כִּלֵי מוֹכֶשֶׁר לְקַלּוֹט אוֹר
35 אֲלוּקִי), אֲלֵא נְמַצַּאת שֶׁם
36 ב'סטרא אחרא' בְּאוֹפֵן שֶׁל גְּלוּת.
37 וְלִכְן, לֹא זֶה בְּלִבְד הַהַשְׁפָּעָה
38 הַקְּדוּשָׁה אֵינָה פּוֹעֵלֶת ב'סטרא
39 אחרא' עֲנִיָּן שֶׁל בְּטוּל, אֲלֵא
40 אֲדַרְבָּה, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נְתוּסָף
41 כַּח בְּקַלִּיפָה לְפִי שְׁעָה,
42 שְׁנַעֲשֶׂה בְּכַחֲנֵת יִשׁ' יוֹתֵר

וְאֵין צְשִׁיתִינִי".
22 (ט) וּכְלָלוֹת הָעֲנִיָּן בְּזֶה, דְּסִטְרָא דְלְעוֹמַת-זְה'
23 חֶסֶר אֲצֻלָּם הָעֲנִיָּן הַתִּיכּוֹנִי שְׁהוּא
24 הַבְּטוּל דְּאֲזַעֲרִית גְרָמָה'. כִּי בְּהַעֲדָר הַבְּטוּל
25 דְּאֲזַעֲרִית גְרָמָה' שְׁמַצַּד הַמְקַבֵּל, חֶסֶר גַּם אֲצֻל
26 הַמְשַׁפֵּיעַ הַצְּמֻצוֹם שְׁבִשְׁבִיל הַהִמְשָׁכָה,
27 וְכַתּוּצָאָה מְזָה נַעֲשֶׂה הַמְצַב ש'לְרֵשׁ אֵין כּל'.
28 וְלִזְה צְרִיכָה לְהִיּוֹת כְּלָלוֹת הָעֲבוּדָה שֶׁל בְּנֵי
29 יִשְׂרָאֵל [צְדִיק יְסוּד עוֹלָם, שְׁהוּא הַבֵּן שְׁבִשְׁבִילוֹ
30 הוּא הַצְּמֻצוֹם מְלֻמְעֵלָה בְּאוֹפֵן שְׁעַל-יְדוֹ יוֹמְשָׁכוּ כֹּל הָעֲנִיָּנִים לְמִטָּה (כְּפִדּוּעַ 107
31 בְּפִירוּשׁ "גוֹלָל אוֹר מִפְּנֵי חֶשֶׁךְ וְחֶשֶׁךְ מִפְּנֵי אוֹר" 108), וְכּוֹנֵן לְעֵיל (סְעִיף ה)

107 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים ע' שיז. תו"ח תצוה תסד, ב (שיח, ג). שערי אורה ד"ה בכ"ה בכסלו פנ"ז. סה"מ תרנ"ט ע' עח. המשך תע"ב ח"א ע' תקנד. סה"מ תרע"ח ע' שעח. ד"ה ויקח ה"א תרצ"ה פרק כט. סה"ש תרצ"א ע' 260. וש"נ. 108) בתפלת ערבית.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

29 התורה ומצות במשך שית אלפי שנים דהנה עלמא, ששת
 30 אלפי השנים של קיום העולם, ובפרט בעקבתא דמשיחא, בסוף
 31 הגלות שאז העבודה היא באופן ד"מן המצר" ביותר,
 32 והמצום וההעלם מורגש ביותר, הנה על-ידי "מן המצר קראתי
 33 י"ה"¹⁰⁹ נעשית גם ההמשכה
 34 שבאה לאחר מכן באופן נעלה
 35 יותר, שעל-ידי זה פועלים
 36 הגלוי דלעתיד לבא, ונגלה
 37 כבוד הו' וגו', ונגלה
 38 דיקא, הינו, שהענין עצמו
 39 ישנו כבר (דער ענין איז שוין
 40 דא הענין כבר נמצא), אלא
 41 שהוא עדין בהעלם, והחדוש
 42 דלעתיד לבא אינו כחידוש
 43 הדבר אלא ככך שהענין שכבר
 44 קיים יהיה בגלוי, ועד ש"ראו
 45 כל בשר", אפילו בהמות
 46 וחסות (פנזר לעיל) את גילוי
 47 האלוהות. וזה יהיה בעגלא
 48 דידן במהירות (לפי המושגים) שלנו
 49 במהרה ממש, כאמור, ונגלה
 50 כבוד הו' וראו כל בשר
 51 יחדו כי פי הו' דבר.

1 במאמרם נוספים): "וכמאמר גולל אור מפני חושך הבא אחריו כו', והיינו
 2 האור שלפני הצמצום שנתעלם מפני חושך הצמצום כו', ואחר כך גולל חושך
 3 הצמצום מפני אור הוא אור הקו כו' שהן ב' בחי' אור כו', והיינו שהאור
 4 שאחר החושך אין זה רק האור שקודם החושך כו', כי בכדי שהיה המשכת
 5 האור הקודם מאחר שנסתלק הרי
 6 צריכה להיות ההמשכה (מה שחזר
 7 והאיר) בכוח עליון יותר כו', ובפרט
 8 בכדי לבקוע את חושך הצמצום
 9 בהכרח שהאור הרוחה את החושך הוא
 10 בבחינת תגבורת יותר מהאור הקודם
 11 שגולל אור כו', ופנזר לעיל
 12 (סעיף ה) בענין "בן פרת
 13 יוסף, בן פרת עלי עין"¹
 14 שפרמזת עבודתם של בני ישראל
 15 במשך ומקדש, החל מקרשי
 16 המשך - שגם ברי"ש יתוסף
 17 יו"ד מאחוריו, והרי"ש יהפוך
 18 להיות שייך לצד הקדושה כמו הרל"ת
 19 שיש בו יו"ד, הינו הבטול
 20 ד'אזעירת גרמא, שעל-ידי
 21 זה נעשה הרי"ש כלי מוכשר
 22 לקבל מהיו"ד, ביו"ד נכרא
 23 העולם-הבא, הגלוי דנעם
 24 הו', על-ידי בחינת יסוד,
 25 ד'אחיד גורם איחוד וחיבור
 26 בשמיא ובארעא" כמבואר לעיל
 27 באריכות. וכל זה נעשה על-ידי
 28 עבודתם של ישראל בקיום

בענין "בן פרת יוסף, בן פרת עלי עין"
 שפרמזת במשך ומקדש, החל מקרשי המשך -
 שגם ברי"ש יתוסף יו"ד מאחוריו, הינו הבטול
 ד'אזעירת גרמא, שעל-ידי זה נעשה כלי
 מוכשר לקבל מהיו"ד, ביו"ד נכרא העולם-
 הבא, הגלוי דנעם הו', על-ידי בחינת יסוד,
 ד'אחיד בשמיא ובארעא". וכל זה נעשה על-
 ידי עבודתם של ישראל בקיום התורה ומצות
 במשך שית אלפי שנים דהנה עלמא, ובפרט
 בעקבתא דמשיחא, שאז העבודה היא באופן
 ד"מן המצר" ביותר, הנה על-ידי "מן המצר
 קראתי י"ה"¹⁰⁹ נעשית גם ההמשכה באופן
 נעלה יותר, שעל-ידי זה פועלים הגלוי
 דלעתיד לבא, ונגלה כבוד הו' וגו', ונגלה
 דיקא, הינו, שהענין עצמו ישנו כבר (דער ענין
 איז שוין דא), אלא שהוא בהעלם, והחדוש
 דלעתיד לבא אינו אלא ככך שהענין יחדו כי פי הו' דבר.

דלעתיד לבא אינו אלא ככך שהענין יהיה בגלוי, ועד ש"ראו כל בשר",
 אפילו בהמות וחסות (פנזר לעיל). וזה יהיה בעגלא דידן במהרה ממש,
 כאמור, ונגלה כבוד הו' וראו כל בשר יחדו כי פי הו' דבר.

(109) תהלים קיח, ה. וראה סה"מ אעת"ר ע' א.

המשך ביאור למסכת בבא בתרא ליום ראשון עמוד א

10 לאחר ההחשבה שמו 'אספלידא'.
 11 מקשה הגמרא: מי דמי - וכי הנידונים דומים, והרי תם, במוכר
 12 'בית כור' או 'פרדס' מצי אמר ליה מוכר ללוקח 'שמא זביני לך' -
 13 מכרתי לך דבר ששמו כך, אבל הקא מצי אמר ליה בעל
 14 האספלידא לאחיו, אדעתא דהכי פלגי - החלוקה היתה רק על
 15 דעת דדארנא ביה כי היכי דדרו אבהתן - שאדור במקום זה כפי
 16 שדרו אבותינו, ויהיה לי אור ואויר כפי שהיה להם, ומדוע התיר
 17 רב חמא לבעל הגינה לבנות כותל ולהחשיכו. מתרצת הגמרא:
 18 אמרו ליה

1 המוכר קרקע ואומר ללוקח, בית כור עפר אני מוכר לך, אף על פי
 2 שהתברר שאינו אלא בגודל לתך - חצי כור, הגיעו - חלה המכירה,
 3 ואין כאן מקח טעות, כיון שלא מכר לו אלא 'שמא' - שדה ששמה
 4 'בית כור', אף שאין בה שיעור זה. והוא - ובתנאי דאבן מיתקרי -
 5 היא קרויה 'בית כור'. וכן אם אמר 'פרדס אני מוכר לך', אף על פי
 6 שאין בו רמונים, הגיעו, שלא מכר לו אלא 'שמא' - מקום ששמו
 7 'פרדס', והוא דאבן מיתקרי 'פרדס'. וכן אם אמר 'כרם אני מוכר
 8 לך', אף על פי שאין בו גפנים, הגיעו, שלא מכר לו אלא 'שמא', והוא
 9 דמיתקרי 'כרמא'. ואף כאן מכר לו מקום ששמו 'אספלידא', ואף